

Taxa pe
platite in n
No. 224716

da Baron L. 1'op (volt Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési ára:
vonta 110, negyedévre 320,
600, egészévre 1200 lej. K.
havonta 1, negyedévre 3, 1
egészévre 10 dollár, vagy
értékű valuta. Hirdetések díjazás
szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és
bánsági zsidóság egyetlen napilapja
Cikkeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

5481

ML. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hírlapkönyvtári
és művelődéskönyvtári
1912. 10. 5. sz.

13587

UJ KELET

Diszter 2 II

Bérmunkások
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
örzésére és visszaküldésére nem vál-
tunkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Péntek, 1932 január 1.

5692. EV
TEBETH 22.

XV. ÉVF.
1. SZÁM

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Duca és a hatalom

Elhisszük Ducának, hogy őszintén be-
szél, mert hiszen most ellenzéken van.
Tudjuk, hogy mindent vállal, a krízis meg-
oldását, az ország talpraállítását, min-
dent, mindent, csakhogy ismét a minisz-
teri bársonyszékben ülhesse.

Elhisszük tehát, hogy Duca őszintén —
ígér.

Mert mi is tudjuk, hogy kényelmesebb
a miniszteri bársonyszékben ülni, mint az
ellenzéki padosorokból átkokat szórni a mi-
niszteri padosorok felé.

Ambár szegény Duca, ama választási
paktum után, még ezt sem nagyon teheti
meg.

Csak egyet nem hiszünk Ducának.
Hogy beváltja az ígérteit.

Mert ha évekkal ezelőtt beváltotta
volna, már ezt a kései ígérteit, az ország
nem került volna mai helyzetébe.

Ha egyszer Duca nem akarja majd
ilyen nagyon, ennyire minden áron, akkor
talán hinni fogunk neki.

Amikor majd kényszerűségből fogadja
el a bársonyszéket, annak tudatában,
hogy gigászi nehézségekkel kell felvennie
a küzdelmet, amikor majd ezzel mártiri
áldozatot hoz a vezető nélkül maradt or-
szágban, amikor nem lesz ennyire kész
átvenni a hatalmat, talán hinni fogunk
neki.

De akkor is — csak az elsőfélév után.

Ujév

Az Idő végtelen sikkaj új rovást, új
polgári évet szánt az emberek számadó
természete. Tegnap még ezerkilencszáz-
harmincegyet írtunk, ma pedig 1932-re
üdvözöljük. Nehez alom után nehez az eb-
redés. A valóság kalapácsa súlyosan dön-
geti meg életünk kapuit, melyeken át az
új polgári év új mesgyére lépünk.

Fekete év áll a hátunk mögött s a jö-
vendő horizontján még nem látjuk az
igazi megváltó lehetőségeket. Nem látjuk
a kibontakozás irányvonalát, de reméljük,
hogy jön. Mert jönnie kell.

Soha még történelmibb, tragikusán tör-
ténelmibb új esztendőbe nem fordult át
az idő kereké. Várás, reménység, kétség,
akarat, hit és hitetlenség kísért át ben-
nünket az új polgári év új napjainak ut-
jára. Mások is ilyen érzések kísérték, de
ezek most fokozottabbak, szinte a parox-
zismusig hevítettek.

Nem csoda. Az Idő új fordulásának ko-
rongján nem egyes emberek, hanem az
egész emberiség sorsa függ. Nemcsak
boldogsága, hanem pusztá létezésének
feltétele is.

S mert így van: a jókívánásoknak je-
lentősége van. Életet kívánunk, munkát,
kenyeret és nyugalmas álmot. Megérde-
meljük, soha így meg nem érdemeltük.
Ha másért nem — már csak szenvedé-
seink nagysága miatt is.

Ujévi meglepetés

Ez aztán az igazi ujévi meglepetés!
Persze mi közönséges halandók azt hit-
tük, hogy Argetoianu azért vette a nya-
kába a világot, hogy valami egészen nor-
mális és megfogható dolgot hozzon haza
külföldről.

Mondjuk pénzt.
Hiszen azért pénzügyminiszter, hogy
ne csak elköltse, de meg is keresse a
pénzt. Idehaza pedig maholnap több a
végrehajtó, mint a százezes bankó.

Vagy barátságot.
Hasznát tudná venni Románia az uj-
évben ennek a portékának is. Hiszen az
eddig pénzügyminiszterek barátok he-
lyett csak hitelezőket gyűjtöttek. Ez a
kettő pedig nem egészen mindegy.

Esetleg békeséget.
Ez sem utolsó dolog, mert ha lesz béke
a közeli és távoli szomszédokkal, lesz
mingyárt pénz is bőven.

Vagy ha mindebből semmi sem sike-
rülne, legalább adná el a franciáknak azt
a 700.000 tonna petróleumot, ami itt ma-
radt a nyakunkon, se meg nem ehetjük,
se meg nem ihatjuk és ha a franciák meg
nem veszik legfeljebb akkor tüzet gyújt-
hatunk belőle, hogy csodájára járhat az
egész világ.

Duca ujévi ajándékul be- jelenti, hogy a liberálisok hajlandók átvenni a hatalmat

A liberális párt folytatja a harcot a kormány megbuktatásáért és a mezőgazdasági tartozások legszélesebb alapon való konvertálását hirdeti

Bucuresti-Bukarest, december 31.
A „Viitorul” ujévi száma első oldalán
egy nagy interjú közöl Ducától a párt
elnökétől. Duca érdekes és részletes
nyilatkozatot adott a párt felfogásá-
ról, a jelenlegi belpolitikai és külpoli-
tikai helyzettel kapcsolatban.

*A liberális párt képes
vállalni a helyzetet*

— A politikai helyzetet az ujév nap-
ján nagyon aggodva figyelem — mon-
dotta Duca. Európa úgy gazdasági,
mint szociális krízisben szenved, olyan-
ban, amely precedens nélküli. Ilyen
körülmények között, jobban, mint bár-
mikor szüksége volna az országnak
egy igazán hozzáértő kormány veze-
tésére, amely lehetőleg kevés áldozat
árán vezesse ki a nehézségekből, melyek
az egész világot sújtják. Szeren-
csétlenségre ilyen hozzáértő kormány
helyett egy kísérleti kormányunk van,
ugynevezett szakértőkből, kettős veze-
tés alatt. Az ország tudja és érzi az
ilyen improvizált kormányzás követ-
kezményeit és a kormány elleni dur-
vaság volna azokat megismételni. A li-
berális párt helyzete ilyen körülmé-
nyek között világos. Nem tehet mást,
minthogy fokozottan folytassa a har-
cot a jelenlegi kormány megbuktatása
érdekében. Meggyőződésünk az, hogy
az ország helyzete csak szigorúan al-
kotmányos rezsim és a pártoknak a
kormányon való váltakozása útján ve-
zethető ki a jelenlegi nagy bajokból.
A liberális párt programja alapján
az ország és a korona szolgálatában
úgy hiszem képes lenne vállalni a je-
lenlegi helyzetet.

*Saját erőnkől képte-
nek vagyunk segíteni a
helyzetet*

A gazdasági helyzetről is nyilatko-
zott Duca.

Saját erőnkől — mondotta — nem
igen sokat nyithatunk a krízisen. A
megoldásoknál azonban egyformán
szem előtt kell tartani, úgy a mező-
gazdaság, mint az ipar és kereskede-
lem, a magánhitel és a kincstár érde-
keit. A jelenlegi kormány nem ilyen
konceptióval tette amit cselekedett, el-
lenkezőleg mindig csak pillanatnyi
szempontok vezették, határozott irány-
vonal nélkül. Jellemző magatartására
a konverziós törvénytervezet. Ezt
anélkül fogalmazták meg, hogy tanul-

Hát nem azért utazott Argetoianu Ró-
mába és Párizsba.

Legalább is saját újságja: a Cuvantul
egyebet ír. Azt, hogy a pénzügyminiszter-
nek a határokon túl az a feladata, hogy
megállapítsa, létezik-e még egyáltalában
Európa és ha létezik, lehet-e még hasz-
nára Romániának?

Szép és dicső feladat egy pénzügyi-
miniszter számára.

Bár azt hisszük, hogy ezért kár volt el-
utaznia Argetoianunak.
Meg lehetett volna kérdezni telefó-
non is.

mányozták volna megfelelően a kér-
dést nem számítva arra, hogy milyen
súlyos következménye lehet az ország
szempontjából.

A liberális párt a legszélesebb körű
és a legradikálisabb konverzió híve.

Ezért a liberális párt a leglojálisab-
ban támogatni fogja a konverzió meg-
valósítására irányuló törekvéseket, ha
az az ő felfogásával megegyezik. A
bizottságból azért nem vonultak ki a
liberális tagok, mert mindaddig, amíg
reményük van arra, hogy véleményük-
ket elfogadhassák, kötelességüknek
tartják a munkában való részvételét.

A konvertálás kérdése sokkal fonto-
sabb, mintsem azt a sietős munkával,
az elsietéssel már előre lehetetlenné le-
hetne tenni.

*Románia csak teljes ga-
ranciák mellett szerel-
het le.*

Ezután a külpolitikai kérdésekről
nyilatkozott Duca. Romániának most
két fontos külpolitikai problémája van.
Az egyik a leszerelés kérdése, a másik
a szovjettel folyó tárgyalások. A le-
szerelésre nézve Romániának célja és
minden érdeke az, hogy a leszerelés
tényleg megtörténjen, földrajzi helyze-
te azonban olyan, hogy egyben a kor-
mány sem vállalhatja a tényleges le-
szerelés keresztülvételét a teljes garan-
cia biztosítása nélkül. A szovjettel va-
ló tárgyalásoknál Lengyelország és
Franciaország oldalán halad Románia
és soha olyan szerződésbe nem mehet
bele, amely Oroszországnak Besszará-
biára való igényét elismerné.

A bukovinai német néptanács átíratban
köszönte meg a Zsidó Pártnak, hogy meg-
mentette a csernovitzi német gimnáziumot

Bucuresti-Bukarest, dec. 31. Dr. Man-
fred Reifer és dr. Max Diamant zsidó-
párti képviselők tegnap levelet kaptak a
bukovinai német néptanácsától. A levelet
a tanács elnöke, dr. Alfred Kohlruss írta
alá és abban a néptanács a legelismertebb
szavak kíséretében mond köszönetet a két
zsidó képviselő önzetlen és bátor maga-
tartásáért, amellyel a kamara dec. 20-i
ülésén és a kamara közoktatási bizottsá-
gában sikeresen szálltak sikra a cserno-
vici német gimnázium feloszlata ellen.
A zsidó képviselők magtartásában a né-
met néptanács elsősorban az igazságér-
zet és az ország minden kisebbségével
való nemes szolidaritás dokumentálását
látja.

Vagy esetleg a pénzügyminiszteri szol-
ga is elmegetett volna megnézni, hogy
meg van-e még az az Európa, vagy tény-
leg eltűnt a sztratoszférában?

Egész biztos olcsóbban utána nézett
volna.

És ha a végén Argetoianu azzal talál
hazajönni külföldi utjáról, hogy Európa
már nem is létezik, csak úgy mondják?

Nincs más hátra, mint el kell költöz-
zünk a holdba.
A jövőnk és a reményeink már ugyis
ott vannak.
Legfeljebb elmegyünk mi is utánuk.

VILÁG TÜKRÉ

Mi volt 1931-ben

1931-ben megtudtuk, hogy a világgaz-
dasági rendszer kialakulása óta még
nem sújtotta az emberiséget. És olyan
krízisről van szó, amelynek mélységét és
további időtartamát senki nem láthatja
előre. A XIX. és a XX. század előző vál-
ságperiódusaiban például a vasfogyasz-
tás 10–50 százalékkal esett vissza a
válságot megelőző virágzással szemben.
Ezzel szemben 1931 végén az Egyesült
Államok vasfelhasználása nyolcvanszáza-
lékkel volt kisebb, mint a prosperity ide-
jén. Az emberiség ipari munkanélkülisé-
gét kerek 60 millióra becsülik hozzátar-
tozókkal együtt. 1931 év tulajdonképpen
történelmi szignatúra abban abban
áll, hogy ebben az esztendőben összeom-
lott a válság leküzdésére tervezett nem-
zetközi együttműködés. Körülbelül az év
közepéig és különösképpen, amikor ju-
nius végén Hoover elnök előlépett ter-
vével, általánosan hinni kezdték a nem-
zetközi kooperációban.

Ez a hiedelem hamarosan szertefosz-
lott. Az év második felét már mindenütt
az a törekvés jellemzi, hogy a nemzetek
önmagukon segítsenek. Különösképpen
áll ez Angliára. Az angolok egészen vá-
ratlanul ébredtek arra, hogy nem tudják
valutájuk aranystandárdját fenntartani,
sem pedig az állam szocialisztikus és
szabadkereskedelmi jellegét biztosítani.
Az angolok álma 1932-re: kiépíteni a
brit birodalom gazdasági autarchiáját,
amelyet eddig következetesen lezavaz-
tak az angol választók. Egészen tulhal-
adtának látszott az a gondolat, hogy a
föld felületének és az emberiségnek egy-
negyedét átfogó brit birodalmat belülről
gazdaságilag átszervezni és kifelé vé-
deni. De amikor látta Anglia, hogy a
népek között „meneküljön aki tud!” lett
a jelszó s minden állam sajátmaga igye-
kezett a még rendelkezésére álló segítő-
eszközökkel a tüzet oltani, az angolok
esze és érzése újraébredt energiával for-
dult a reménység felé, hogy ezt a rop-
pant területet egyazon zászló alatt át-
szervezzék.

Anglia csak végső szükségében hatá-
rozta el magát arra, hogy nemzetközi
megoldás helyett nemzeti megoldást ke-
ressen. Ezzel szemben az Egyesült Álla-
mok hatalmas belső piacokkal sokkal
inkább fel van szerelve az autarchikus
megoldásra. Amerika ipari természetű
alig 3 százaléka van a kivitelre szánva.
Az amerikai választó tömegek nem nézik
jószeremmel a newyorki banköröknek azt
az érdeklődését, amellyel az Európa meg-
mentésére irányuló törekvéseket kísérik.
Végső esetben Amerika le is irhatná
összes külföldi követeléseit, anélkül, hogy
abból nagyobb katasztrófa keletkezhetne.
Az amerikaiak ma is derűsen hisznek
abban, hogy nyersanyagforásaik, ter-
melőeszközeik és tökfelölőlegeik révén
az Ujvilágban is kiépíthetnek maguk-
nak egy új gazdasági fellendülést. Nem-
zetközi kezdeményezésre nem lehet számi-
tani a tengerentúlról.

Franciaországban a lassan előszo-
nó válságjelenségek az év második felében
lefekésztek a győzelmi mámort, de még
mindig nem annyira, hogy meg volna a
hajlamosság egy áldozatkészebb nemzet-
közi együttműködésre. Franciaország azt
hiszi, megengedheti magának a luxust,
hogy a politikai szempontokat a gazdasá-
gilag főlé helyezze. Franciaország félig
agrárállam és bőséges tartalékjai révén
az előző válságperiódusokat is könnyen
álta ki. A nagy gyarmati kiállítás meg-
erősítette a francia népben a francia bi-
rodalom autarchikus fejlődési lehetőségé-
be vetett hitet. Különböző európai orszá-
gok számára nyitva áll az új Franciaor-
szággal való szorosabb gazdasági kapco-
latok létesítéséhez.

A válság a kisebb országokat is gazda-
sági strukturájuk átépítésére kényszeríti.
Ezt mutatja Skandinávián kívül Hollan-
dia és Svájc esete. Skandinávia Anglia

mellett a szabadkereskedeleme klasszikus hazája volt. A válság a skandináv országokat is a hozzájuk oly kevésbé illő autarchiára kényszeríti. A világkereskedeleme fennakadása és a legtöbb valuta megengedése miatt lebecsülték a sorompókat az árucseré előtt. A világválságnak az emberiség által való gyógykezelése azt mutatja, hogy az emberek pontosan az ellenkező gyógyszereket alkalmazzák, mint aminek elméletileg jónak volnának tekinthetők. Rosszul van megszerezve az emberiség és ez megakadályozza a nemzetközi együttműködést. A világgazdaság széthullása viharosan folyik tovább; úgy szólván a világháború második fele zajlik le szemünk előtt és miután Hoover hiába próbálta meg a világháborút likvidálni, ennek a második periódusnak talán meszebbmenő visszahatásai lesznek, mint a véres első résznek.

Közép- és Kelet-Európa államait a világválság hullámai ellenállhatatlan erővel sodorták tova. Az ezekben az államokban domináló agrárkérdés nemzetközi megoldására irányuló törekvések hasonlóképpen nem hoztak semmi jót és semmi biztatót 1931-ben. De éppen mezőgazdasági struktúrájuknál fogva ezek az államok a szociális megrázkódtatásoktól kevésbé fenyegetve várják azokat a nemzetközi kezdeményezéseket, amelyek az ő gazdasági és pénzügyi problémáik számára is meghozhatják a megoldást.

A nyugati államok közül kétségkívül Németországot rázták meg a legsúlyosabban a válság hullámai. A német birodalom prosperálása a kivétel felfokozására van építve, a sovány és szűkmarku német földön hiába próbálnak a birodalom autarchiával kísérletezni, mert ez csak rothadást jelenthetne. A jóváteteleken, a háborús veszteségeken, a hitelmegevonásokon elvérzett Németország nem igen tudja igérni polgárainak, hogy a német birodalom saját erejéből talpra fog állni, mint ahogy az Franciaországban, Angliában és Amerikában várható. Különösképpen az angol és amerikai hitelezők szeretik állítani, hogy a világgazdaság meggyógyulása Németország nélkül nem képzelhető el. Gyakorlatilag azonban Anglia és Amerika igyekeznek Németország nélkül rendet teremteni portájukon. Más a helyzet Franciaországgal. A franciák nem igen mernek az autarchia sáncai mögé visszavonulni, mert tudják, hogy a magára hagyott Közép- és Kelet-Európa esetleges összeomlása komoly zavarokat jelenthetne számukra.

A gazdasági tendenciók nacionalizálása a világgazdaság további szétesése kényszerítőleg oda vezet, hogy csak jelentős kiterjedésű és relative önálló gazdasági területek fogják a versenyben fenntartani magukat. Az európai nemzeti piacok — az orosz kivételével — tulságosan kicsinyek egy olyan autarchia számára, amely nem jelentené egyúttal a benuhátrást is. Konstruktív megoldást tehát csak a nyugati, közép- és keleteurópai nemzeti gatlások áthidalásában lehet keresni. Közép-Európa egymagában tulságosan kicsi és szegény és politikailag is széteső, semmint hogy megoldást kereshetne a maga számára. Csak egy a kedvezményes vámrendszerek és a konstruktív gazdasági együttműködés által teremtett új atmoszférában található meg ismét egyensúlyát a gazdasági Európában.

1932, mint hogy a fejlődés viharos tempóba ment át, valószínűleg hosszú időkre előre eldönti sorsunkat.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-nél több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonbontásos könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

MEGDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE
MEGDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Select Muzgó

Ujév alkalmával bemutatja

Buster Keaton (Malec)

legujabb elsőrangú vigjátékát:

Malec, mint Casanova...

ellenállhatatlan humoru vigjáték, melynek minden jelenete mosolyra és vigságra derít.
Monopol Metrofilm

Uránia Muzgó

Általános közkívánatra vetíti még néhány napig

Viktorja és a Huszárja

nagyszerű operettet, főszerepekben: Veres Ernő, Gretl Theimer és Petrovics Szvetiszláv.
Monopol Pánfilm

A PÉNZ TRAGÉDIÁJA

IRTÁK: DR. LIGETI SÁNDOR ÉS DR. MARTON ERNŐ (13)

A középkor pénzgazdálkodása

Izgalmas, vad, zürzavaros korszaka következik most az emberiség történetének. Az emberi fejlődés grafikonja, amely a zsidó-görög-római korszakban szinte bámulatos magasságokig szökött fel, hirtelen zuhanni kezd és vannak pillanatok, amikor az az érzése támad a szemlélőnek, hogy az emberiség ismét visszazúdul ősi barbár állapotába és visszadöbe mennek a kultúra mindama vívmányai, amelyeket az ókori népek produkáltak. A középkor hajnalán egész Európa kavargó méhkas képét mutatja, amelyben megbomlott a rend s a népek élete fölött a céltalanság vált urrá. Rom és pusztulás mindenfelé. A szilaj és ifjú barbár törzsek kéjes mohósággal rombolják le a görög-római kultúrának nemcsak köbe és márványba faragott emlékeit, de egész társadalmi és jogrendjét is.

A pusztulás képe azonban csak az első pillantásra ilyen tragikus. Ha jobban oda figyelünk, megláthatjuk, hogy az, amit a barbárok elpusztítottak, belülről amugyis korhadt volt már és pusztulásra ítélt. Egy rablásra és kizsákmányolásra épült társadalmi rend volt ez, telve szociális igazságtalansággal és nyomorral. Ennek a társadalomnak nem volt meg az ereje, hogy önmagát regenerálja és ezért a sorsa meg volt pecsételve. A kezdődő középkor céltalannak látszó kavargásában azonban csakhamar gyülekezni kezdenek azok az erők, amelyek a régi romokon egy új társadalmat vannak hivatva felépíteni.

Visszatérés a naturál-gazdálkodáshoz

A zürzavarnak ez a korszaka természetesen nem kedvezett a pénzgazdálkodásnak sem, amely az emberiség gazdasági, tehát kulturális fejlődésének függvénye és produktuma. Azok a barbár törzsek, amelyek a római impériumon kívül éltek, még alig ismerték a pénzt. Gazdálkodásuk az ugynevezett naturál-gazdálkodás volt, ahol az árak forgalma csere útján jön létre. Fémpezékek csak a kereskedelem térhódításával jutottak el ezekhez a népekhez, amelyeknek ilyenformán saját pénzük nem volt s csak ha idegen kereskedők vetődtek hozzájuk, jutottak érintkezésbe a pénzzel.

Az ebből a korból származó sírokból az ásatások alkalmával gyakran találtak arany- és bronzkarikat, amelyek minden bizonnyal pénzült szolgálták, mert kicsiny méreteik miatt karperecek, vagy egyéb ékszerek számára nem lehettek alkalmasak. Mára maros meggyében 52 darab ilyen aranykarikat találtak. Az erdélyi leletek bizonyítják azt is, hogy ezek a barbár törzsek csak idegen pénzeket használtak, mert a feltárt sírokból sok macedóniai és egyiptomi pénzt találtak. Különösen elterjedtek lehettek II. Fülöp és Nagy Sándor ezüstpénzei, Lysimachos trák király aranyai, amelyek egészen a XVI. századig forgalomban voltak Erdélyben.

A beözönlő idegen pénzeket a dák fejedelmek is utánozták és ezüst és bronz vegyületekből verettek érméket, amelyeknek egyik lapja többnyire emberfejet, másik pedig lovat ábrázolt. Pannoniában, ahol a rómaiak visszavonulása után a barbárok a császári pénzveredéket is elpusztították, több mint 600 évig nem vertek pénzt. Visszatértek a cserekereskedele-

hez s az idegen törzsekkel való forgalmat bizánci érmékkel bonyolították le.

A hűbéri rend kialakulása

Az általános bizonytalanság, amely ennek a kornak legjellemzőbb sajátossága, a politikai és gazdasági hatalomnak új formáit termelte ki. A magános ember élete állandó veszélyben volt. Ez arra kényszerítette az embereket, hogy másokhoz csatlakozzanak, náluknál erősebbekhez, akiknél védelmet találtak. Rendszerint kikeresték a környék leghatalmasabb emberét, aki bizonyos szolgáltatások fejében megvédte őket. Minél többen csatlakoztak egy-egy ilyen nagy urhoz, annál nagyobb volt a megvédelmezettek biztonsága, de egyben a nagyur hatalma is. Így alakult ki lassanként a középkorra oly mélyen jellemző hűbéri rendszer, amely az állami hatalom egészen tragikus mérvű elapozódásához vezetett. Ezt a hűbéri rendszert az első időkben legfőképp a naturál-gazdaság és természetbeni szolgáltatások jellemezték, ami természetesen a pénzgazdálkodás jelentős visszaeséséhez vezetett. Főleg a szárazföldi forgalomra utalt államokban mutat nagy hanyatlást a pénzgazdálkodás, míg a tengeri államok, mint például Anglia és Franciaország pénzgazdálkodása aránylag korán tértek magukhoz ajultságukból.

A nagykereskedésű szárazföldi államokban, ahol még nem tartottak rendszeres hetivásárokat, a pénz valóságos fényűzés volt és a természetes árucseré alakjai virágzottak. A népvándorlás politikai zavarái — mint említettük — számos helyen a már kialakult pénzgazdálkodást is visszavetették az árucseré primitív fokára, így Nagy Károly birodalmának egyes részeiben, Ausztráliában és Neusztráliában is, annak ellenére, hogy Nagy Károly már kifogástalanul pénzeket veretett. A magasabb gazdálkodási formának ezen új népek között akkor még nem voltak mélyebb gyökerei. A pénz természetrajzának megfelelően ezekben a zavaros időkben a nemesfémek elrejtőztek és főleg fejedelmek és hűbérurak kincstáraiban gyűltek össze, hogy hadbavonulás esetén hadikincsül szolgáljanak.

A földesur és jobbágya

A nagy nemzetközi forgalomba még be nem kapcsolódott szárazföldi államok nem is igen voltak rászorulva a pénzre, mert csereforgalmuk még kezdetleges volt és általában a zárt házi gazdálkodás rendszere volt elterjedve. A földesur jobbágyaitól természetbeni járandóságok és munka formájában szedte be az adót és így az urasági udvar egész személyzetével együtt pénz nélkül is meg tudta szerezni a létfenntartáshoz szükséges javakat. Egy-egy ilyen urasági háztartáshoz a legkülönfélébb iparosok is tartoztak. Ezek végezték el a szükséges kézműves munkákat, amelyek ellenében ugyancsak természetbeni fizetséget kaptak.

Azokat a finomabb termékeket, amelyeket a földesur hűbéresei nem tudtak előállítani, rendszerint hálaló kereskedőktől szereztek be, vagy pedig a nagy éves vásárokon, de ugyancsak nem pénzzel, hanem csere formájában, nyerstermékek, gyapju, viasz, bőrök, állatok és jó ideig rabszolgák ellenében. Minthogy a fém-pénz még fölöttébb ritka jószág volt, szá-

mos helyen megint divatba jött az ókorból átvett marhapénz. A germánok a IV. századig marhát használtak pénzült. Nagy Ottó alatt a birságokat még marhában rótták ki, Magyarországon is ismeretes volt ez a pénzalak. Szent István király II. dekrétumának 14-ik pontja szerint a főúr, ha hitvesét meggyilkolta, 50 ökröt tartozott büntetésül fizetni, a közembere pedig 5 ökröt. A 15-ik pont szerint hamis eskü miatt a főurat 50 ökrrel, a közembert pedig 15 ökrrel büntették. A 30-ik pont szerint gyújtogatásért 16 ökröt büntetés járt.

ZSIDÓ VILÁG

Weizmann Chajim lesz az angolai cionista föderáció elnöke. Londonból jelentik: Az angolai cionista föderáció exekutívája egyhangúlag elhatározta, hogy a föderáció évi konferenciáján dr. Weizmann Chajimot a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet volt elnökének megválasztását fogja javasolni az angolai cionista föderáció elnökéül. Dr. Eder, a föderáció jelenlegi elnöke, bejelentette, hogy ő maga ajánlotta fel Weizmannnak az elnökséget, aki hajlandóságot mutatott annak elvállalására.

Lord Reading hitvallomást tett Palesztinában a Zsidó Nemzeti Otthon jövője mellett. Jeruzsálemből jelentik: December 24-én lord Reading, feleségével, mint Pinkász Ruttenberg, a palesztin villamosművek igazgatójának társaságában Palesztinába érkezett. A volt angol külügyminiszter és indiai alkirály feleségével december 26-án Degania kolóniát látogatta meg. A kolonisták pompás fogadtatást rendeztek lord Reading és nejeinek tiszteletére, amelyben a Jordán-völgy összes telepesei is résztvettek. Az üdvözlésekre lord Reading nagyszabású beszédében válaszolt, amelyben emelt hangon fejtette ki ama hitét, hogy a Zsidó Nemzeti Otthon eddigi fejlődés nem fog megszakadni, hanem közeljövőben egy új lendületteljes fejlődés fog az épülő országra köszönteni. A zsidó kolonisták — mondotta — és azoknak gyermekei egy szebb élet biztonságát fogják élvezni, egy olyan életet, amelyet méltán meg is érdemelnek. A Jewish Agency exekutívéjé nevében dr. Chaim Arlosoroff üdvözölte a magas vendégeket majd Josef Baratz, a palesztinai munkásszervezetek nevében beszélt, aki aggodalmának adott kifejezést a palesztinai zsidóság biztonságának kérdésében. Lady és Lord Reading ezután a Balfour-erdőt látogatták meg, amelyben egy-egy fenyőfát ültettek el ünnepélyes keretek között. December 27-én a haifai kémiai műintézet lord Melchet-emléknapjára vett részt Lady és Lord Reading, amelyek keretében a volt angol külügyminiszter nagyszabású emlékbeszédet tartott és kifejtette, hogy lord Melchet volt az, aki őt a Palesztina-munkára inspirálta.

Az arab ellenek a főmufti antiszemita legendái ellen. Jeruzsálemből jelentik: A napokban feltűnő kiáltvány jelent meg a palesztinai muzulmán-ellenek részéről, amely éles harcot hirdet meg a főmufti politikája ellen. A kiáltvány hazug holmányoknak minősíti a főmuftinak a legendáját, amelyet a zsidóknak a muzulmán szentségek elleni szándékainak találta ki. Auni Bey Abdul Hadi, az arab exekutív titkárának elnöke alatt, aki a Shaw-bizottság előtt az arab úgképviselőben nagy szerepet játszott, bizalmas tárgyalásokat tartott a muzulmán fiatalok Palesztina-szövetsége, amely elhatározta, hogy harcot indítana az Izlám függetlenségéért, valamint a ellen is, hogy a főmufti a muzulmán nagy megmozdulását be fogja, a cionizmus elleni külön küzdelemből. Egységes vélemény alakult ki abban az irányban, hogy a muzulmánok pozit politikát kell, hogy folytassanak és tevékenységük nem merülhet ki negatív cíciókban.

Vissza a háboruba?

Vissza a háboruba?

Vissza a háboruba?

Bucures (Az Uj K telefonbeszélő se kellett ber és az — abban a tiddal, hogy ténjén őt ő sán. Kön ez a kinal Blank Ari nyilatkozik mióta ő ki Blank et O mán, sem nem fogad pillanatokk — fészcsnyi csen berthelot-u Szem

Inas fog lentés után pillanat é tiddal, aki nia közgaz mal jelzett gozszobák könyvek, s állóláma zó, vakító is a régi. szor, ha be hatatlan és művész ül kár.

— Köss mosolyogva tr. Legalá dok, egyelő — Nem Elnök ur! mint újság végezni, ar gánember — Önre a magánem — Arra nek el kell ját!

Blank A nyarság és — Októ fél egykor t a azokutá dobott abbe apam és kánianak. cámát, volt deztém a pénze van. A bankkor Blank Aris zenegyezer mélyzeteme

BLANK ARISZTID megszólal:

„Engem nem fog a revolvergolyó, a puska és a méreg! En mindent tulélek, itt mindent ki kell fizetni, mert különben kő kövön nem marad!...”

Intim beszélgetés Blank Arisztiddal, a Blank-ház dolgozószobájában, ahol két hónapja nem járt újságró és ahol a személyzet két hónapja nem kapott fizetést

Kétszáz ezer ember harcol értem és a becsülete mért

Bucuresti-Bukarest, december 31. (Az Uj Kelet tudósítójától). Előzetes telefonbeszélgetés után — nem kevésbé kellett igénybevennem a magánember és az újságró szuggesztivitását, — abban állapodtam meg Blank Arisztiddal, hogy karácsony beköszöntő estében öt órakor fogad a magánlakásán. Könnyen érthető, hogy izgatott ez a kínálózó megnyilatkozás, mert Blank Arisztid a legtrikább esetben nyilatkozik és 1931. október 21-e óta, mióta ő kivonult a Banca Marmorosch Blank et Co. elnöki székéből, sem román, sem más nemzetiségű újságró nem fogadott. Egyidőben azokkal a pillanatokkal, amikor megszólalnak a csehszlovák csehszlovák — megszólalnak csehszlovák is Blank Arisztid Berthelot-uccai palotájának kapuján.

Szentöl-szembe Blank Arisztiddal Inas fogad. Bejelent. Csak a bejelentés után veszi le a kabátomat. Két pillanat és szembeülök Blank Arisztiddal, aki nemrégén még Nagyrománia közgazdasági életének első számmal jelzett reprezentánsa volt. A dolgozószobában minden a régi. Képek, könyvek, szönyegek, függönyök egy állólámpa az íróasztal mellett, sugárzó, vakító kortéval. Blank Arisztid is a régi. Ujra érzem, mint annyiszor, ha beszéltem vele azt a letagadhatatlan és forró impressziót, hogy művész ül velem szemben, nem bankár.

Kössünk paktumot — mondja mosolyogva. En beszélek és Ön nem ír. Legálább is arról, amit én mondok, egyelőre nem. Nem köthetek ilyen paktumot Elnök ur! Nincs nehezebb dilemma, mint újságróban olyan önépítést elvégezni, amelynek eredménye: a magánember újságró nélkül. — Önre bízom, hogy meddig terjed a magánember. Mire kíváncsi? — Arra az éjszakára, amikor Önnek el kellett hagynia a Bank palotáját!

Egy tragikus éjszaka tizenegyszer lej tülkében Blank Arisztid arcán fájdalom, fanynarság és keserőség villan át. — Október huszonegyedikén éjjel fél egykor hazajöttem ide a lakásomhoz, az azóta, hogy Manoilescu ur kidobott abból a palotából, amelyet édes apám verekte és munkája adott Romániának. Idehaza kinyitottam a tárcámot, volt benne ötezer lej. Azt kérdeztem a feleségemtől, hogy mennyi pénze van itthon? Volt hatezer leje. A bankkontómat éjjelkor lezárták. A Blank Arisztid palotájában tehát tizenegyszer lej készpénz volt. A személyzetemet azóta sem fizetem.

Elneveti magát. — En nem tudom, hogy mit hisznek, vagy miben bíznak, de itt vannak és kiszolgáltatnak. — Egy pillanatra Elnök ur... Mégis október huszonegyedikétől máig... tizenegyszer lej... és ez a háztartás...

„A kapitalizmus öngölt rugott velem”

Van egy román közmondás. Ugy fordíthatnám le franciára, hogy: ahogy az ember betud magának aprítani, úgy az ördög sem aprít be neki. Ezt a Blank bank esetére úgy aplikálhatom, hogy ahogy a román nagytöke bevásárolt magának azzal, hogy a Blank-bankházat elejtette, úgy a szovjet sem tudott volna belehasítani a román közgazdasági életbe. Az én esetem példátlan az utolsó évek történetében. A kapitalizmus öngölt rugott velem. A kapitalizmus harcaimban a sorkatonaság rálött egy reprezentáns generálisra.

„Engem nem tud elpusztítani senki”

Manoilescu ur, aki patológikus, elfelejtette, hogy engem nem lehet zarándokutakra, az három okból történik. Először, mert nagyon szeretek ott lenni, abban a lombikban, amelyben az új idők mikrobái születnek és kiforrnak. Másodszor, mert nem menekülök. Nem vagyok bűnös. Nem törtenhetik velem semmi. Harmadszor, mert szavamra mondom, érdekel ennek az ügynek a vége. Verge tudomásul barátom, hogy ha itt mindenki az utolsó bantig meg nem kapja a pénzt, akkor ennek az országnak a közgazdasági vérkeringése megfagyott. Akkor itt kő kövön nem marad. Akkor itt többé bank meg nem áll, meg nem él. Egyik sem! Itt rendnek kell lenni, itt mindent ki kell fizetni, becsületesen, tisztességesen, mert ha nem... De erről nincs is szó. Ha itt huzzák-halaszszák a dolgot, akkor ez nem azért van, mert nem lehet megoldani. Nyolcszáz millióval aktívak vagyunk. Legfeljebb engem akarnak kompromittálni... De engem nem lehet. Kétszáz ezer éhes ember harcol értem és a becsülete mért!

Kétszáz ezer ember harcol értem és a becsülete mért

Tervei? — Nézze kérem, ha én most nem csomagolok és nem megyek külföldi zarándokutakra, az három okból történik. Először, mert nagyon szeretek ott lenni, abban a lombikban, amelyben az új idők mikrobái születnek és kiforrnak. Másodszor, mert nem menekülök. Nem vagyok bűnös. Nem törtenhetik velem semmi. Harmadszor, mert szavamra mondom, érdekel ennek az ügynek a vége. Verge tudomásul barátom, hogy ha itt mindenki az utolsó bantig meg nem kapja a pénzt, akkor ennek az országnak a közgazdasági vérkeringése megfagyott. Akkor itt kő kövön nem marad. Akkor itt többé bank meg nem áll, meg nem él. Egyik sem! Itt rendnek kell lenni, itt mindent ki kell fizetni, becsületesen, tisztességesen, mert ha nem... De erről nincs is szó. Ha itt huzzák-halaszszák a dolgot, akkor ez nem azért van, mert nem lehet megoldani. Nyolcszáz millióval aktívak vagyunk. Legfeljebb engem akarnak kompromittálni... De engem nem lehet. Kétszáz ezer éhes ember harcol értem és a becsülete mért!

Az elszívhatatlan cigaretta és a szegény zsidó özvegyasszony ötszáz leje

Csend lesz. Blank Arisztid cigarettával kínál. Meserias-sal. (Két darab egy lej. Komisz. Szívhatatlan. A tüdőt feszíti és összeszorítja. A felénél abba kell hagyni. Ezt szívja?!...) — Mindez nem baj. Nem fáj. De amikor két nap mulva, hogy kijöttem a bankból, érkeztek a leveleim... Ide... A lakásra... A „privátkienseim”... Egy szegény zsidó özvegye... Egy ha-

Tudom. Hát azóta háromszor kértem és kaptam kölcsönt, egyszer husz, egyszer negyven és a napokban hatvan ezer lejt. És eladtam két képet. Két jó képet!... — Mire gondolt október huszonegyediké és huszonkettedike közötti éjszakán?

Egyre tüzesebb és hevesebb tempóban: — Mert azt csak nem tagadja le senki, hogy ebben a krízisben, de még a krízis előtt is, ha Romániáról külföldön szó esett, a Banca Marmorosch jelentette a bankot. Nagy A-val és nagy B-vel. És: A Hitelt, És: A Bizalmat. Ez az intézet a 83. esztendő multjával úgy begyökeresedett az ország életébe, hogy ki nem irtható soha, sem mint fogalom, sem mint valóság!

— És most, két hónap után, hogy néz vissza a történetekre? — Először, mert nagyon szeretek ott lenni, abban a lombikban, amelyben az új idők mikrobái születnek és kiforrnak. Másodszor, mert nem menekülök. Nem vagyok bűnös. Nem törtenhetik velem semmi. Harmadszor, mert szavamra mondom, érdekel ennek az ügynek a vége. Verge tudomásul barátom, hogy ha itt mindenki az utolsó bantig meg nem kapja a pénzt, akkor ennek az országnak a közgazdasági vérkeringése megfagyott. Akkor itt kő kövön nem marad. Akkor itt többé bank meg nem áll, meg nem él. Egyik sem! Itt rendnek kell lenni, itt mindent ki kell fizetni, becsületesen, tisztességesen, mert ha nem... De erről nincs is szó. Ha itt huzzák-halaszszák a dolgot, akkor ez nem azért van, mert nem lehet megoldani. Nyolcszáz millióval aktívak vagyunk. Legfeljebb engem akarnak kompromittálni... De engem nem lehet. Kétszáz ezer éhes ember harcol értem és a becsülete mért!

— És most, két hónap után, hogy néz vissza a történetekre? — Először, mert nagyon szeretek ott lenni, abban a lombikban, amelyben az új idők mikrobái születnek és kiforrnak. Másodszor, mert nem menekülök. Nem vagyok bűnös. Nem törtenhetik velem semmi. Harmadszor, mert szavamra mondom, érdekel ennek az ügynek a vége. Verge tudomásul barátom, hogy ha itt mindenki az utolsó bantig meg nem kapja a pénzt, akkor ennek az országnak a közgazdasági vérkeringése megfagyott. Akkor itt kő kövön nem marad. Akkor itt többé bank meg nem áll, meg nem él. Egyik sem! Itt rendnek kell lenni, itt mindent ki kell fizetni, becsületesen, tisztességesen, mert ha nem... De erről nincs is szó. Ha itt huzzák-halaszszák a dolgot, akkor ez nem azért van, mert nem lehet megoldani. Nyolcszáz millióval aktívak vagyunk. Legfeljebb engem akarnak kompromittálni... De engem nem lehet. Kétszáz ezer éhes ember harcol értem és a becsülete mért!

dirokkant... Egy árva... „Hallod-e uram, a bankoddal baj van... De mit les az én kétezer lejemmel, elsején? Az én ötszáz lejemmel? Az én három ezer lejemmel?!...” Ezekkel a „klien-szekkel” öszinte fájdalommal volt... Ezekre a levelekre válaszolni... Ez volt a legrosszabb. Ezeknek adtam, ezeket segitettem, ezek rendes havi bűdzsémhez tartoztak... Ez fájt! Ezt is tulélt. Mindent tulélt!... — Persze, — mondom — (és olyan furcsa, hogy szinte vigasztalom:) — Önt szereti a király... A politikusok gyakran elhagyják a trónt... Ön végig kitartott... Blank diplomatikusan hallgat. — A király, II. Károly, kitart ön mellett! Blank tovább hallgat. Aztán hirtelen felkacag, — egészen másról beszél: „Nekem nem kell testőrség, ha nem tudok enni adni nekik — Uram, képzelje el, hogy október 22-én reggel kinezek az ablakomon és

itt látok a ház előtt husz katonát, egy altisztal. Idejöttek, belügyminiszteri parancsra, őrizni engem és a bajomat. Engem őrizni? Ki előtt? Miért? Kintől...? Az én Romániában? Az én Bukarestben? Hát mit vétettem én? Nyomban felszólítottam a belügyminiszteriumot, hogy vonják vissza a katonákat! Azt mondtam, hogy én nem érdelek meg egy ilyen „Ehregardét!” S aztán azt is mondtam, hogy testőrség engem nem illet meg. És végül, nálunk, Blankéknál, az a szokás, hogy ha vigyáznak reánk, hogyha a hazánk népe őriz bennünket, akkor annak aki közöttünk él, enni adunk... Képtelen vagyok enni adni 20 embernek... 20 teát... 20 levest. Ezt ma nem engedhetem meg magamnak... Mélyet szippant a komisz cigaretából. Mosolyog. Majdnem cinikusan.

Na és?!

— Na és? — kérdezi... Na és?!... Eladom a képeimet... A házamat... Na és?! Még az a szerencse, hogy én nem csak bankár vagyok. Más is tudok. Majd csak megélek! Tavaly ilyenkor ez a szoba tele volt virágokkal... Ma egy szál virág sincs itt... És én sem küldtem senkinek... Mi lesz a bankkal, ez izgat! Ez volt a bank, még egyszer mondom! Voltak diplomata, de A Diplomata: Disraeli! Voltak szociológiai írók és publiciszták, de A Publicista: Max Nordau! Voltak feltalálók, de A Feltaláló: Edison. Itt is vannak bankok: de A Bank: a MARMAROSCH!...

Egy finom, antik óra hetet csillog. En, kétségtelenül elfogultan: — Az is marad, — mondom.

— És mialatt Blank Arisztid kikisér az előszobába, mondja: — Tudja, a harmadik napon... Gyalogoltam... Dolgom volt... Az uccán... A barátaim azt kérdezték: hogy merre kijönni az uccára?... De hát kitől féljek? De hát mit csináltam én?... Isten önnel!...

— És amíg az inas újra a garderoába jön, egészen csengő, bizakodó hangon: — A viszontlátásra! A viszontlátásra! Telefonáljon néha... Fekete Tivadar.

Nagyvárad városi tanácsa csökkenti a polgárság közterheit

Oradea-Nagyvárad, december 31. (Az Uj Kelet tudósítójától). A nagyvárad városi tanács tegnapi ülésén dr. Fried János rendkívül érdekes beszédet tartott a városi költségvetéssel kapcsolatban. Rámutatott arra, hogy a belügyminiszter többmillióss redukciót eszközölt a város költségvetésén és kifejtette, hogy a miniszter intenciója bizonyosan az volt, hogy a súlyos közterheket is ebben az arányban csökkentse a városi tanács. Nincs semmilyen kilátás arra — mondotta — hogy a város polgársága eleget tudjon tenni a súlyos közterhek kötelezettségeinek. A kereskedők és az iparosok egyformán a tönk szélén állanak és nem

fogják tudni fizetni a rájuk kirótt terheket. Javaslatot terjeszt elő, hogy a városi tanács vegye revízió alá az összes pénzügyi szabályrendeleteket és azokat a mai viszonyoknak és adottságoknak megfelelően módosítsa. A városi tanács egyhangulag elfogadta dr. Fried János indítványát és elhatározta, hogy annak érdekében sürgősen megteszi a szükséges lépéseket.

MINDEN RENDBE JÖN, ha bízunk, dolgozunk, tanulunk. Hallatlan olcsó könyvek tömege a Lepage-antikváriumban, Kvár. Kérjen jegyzéket.

Tűzifa I. száraz
parkettfa 63 lej
hántottfa 75 lej
gyertyán, bűk, tölgy legelősebben
Rimóczi-tól
Cal. Dragalina 9. Telefon 616.

Országos híru KRISTALY gallértisztító és kelme festő gyár
legrégebben vezet egész Erdélyben

ba jött az ókor... germánok a IV... ak pénzü. Nagy... még marhában... ron is ismeretes... nt István király... pontja szerint a... lkolta, 50 ókrö... etni, a közembe... nt szerint hamis... ökrrel, a köz... bűntették. A... atásért 16 ökr...

ILÁG

az angliai cio... londonból jelen... a föderáció exe... atározta, hogy... áján dr. Weiz... sh Agency és a... volt elnökének... asolni az angliai... ül. Dr. Eder, a... e, bejelentette... fel Weizmannak... ndóságot muta...

mást tett Palesz... ti Otthon jövöje... elentik: De... feleségével... a palesz... anak társaságá... t. A volt angol... alkirály felesé... egania koloniá... ták pompás fo... Reading és ne... yben a Jordan... résztvettek. Az... g nagyszabásu... melyben emelt... hitet, hogy a... digi fejlődés... hanem a közel... teljes fejlődés... köszönteni. A... tta — és azok... élet biztonság... an életét, ame... lnek. A Jewish... en dr. Chaim... ras vendégeket... ztina munkás... lt, aki aggo... a palesztinai... rdésében. Lady... Balfour-erdőt... egy-egy fenyő... keretek kö... fái kémiai mű... lékünnepepen... eading, amely... l külügyminisz... tét tartott és... elchet volt az... ra inspirálta.

fti antiszemita... mból jelentik:... ány jelnt m... enzek részé... meg a főm... ány hazug... muftinak a... dóknak... szándé... Hadi, az... lete alatt... az arab üg... et játszott... tott a muzul... vetsége. ame... rcot indítanal... valamint a... a muzulmán... fogja, e... üzdelemb... t ki abban... ánok pozit... ának és tev... i negativ a'

a... ba?

A csehszlovák külügyminisztérium megállapította, hogy Vanek követségi titkár ártatlan a japán követ elleni merénylet tervében

A csehszlovák vizsgálat adatai szerint a G. P. U. azért inszcenálta a diplomáciai affért, hogy kompromittálja a cseh követséget

Prága, dec. 31. Néhány nappal ezelőtt részletesen beszámolt az Uj Kelet arról a szenzációs diplomáciai afferről, amely Moszkvában történt. Emlékeztet, hogy az orosz hatóságok azzal vádolták meg a moszkvai csehszlovák követség titkárát, hogy merényletet akart megszervezni a japán követ ellen abban a hiszemben, hogy ilyen uton konfliktus magvát veti el Japán és Oroszország között.

A feltűnést keltő diplomáciai affér miatt Csehszlovákia kénytelen volt visszahívni Vanek követségi titkárát.

Az állítólagos merénylet tervével kapcsolatban csehszlovák hivatalosan a következőket jelenti: Szerdán, december 23-án Kosek szövetségi tanácsos, a moszkvai csehszlovák ügyvivő meghívást kapott a szovjetkormány külügyi hivatalától, ahol

Stein, a nyugateurópai ügyosztály ideiglenes elnöke Litvinov külügyi népbiztosnak azt a kívánságát közölte a követségi tanácsossal, hogy azonnal hívják vissza az ügyvivőségből Vanek titkárát.

Ezt a kívánságát azzal a feljelentéssel indokolta meg, amelyet a G. P. U.-nál, az állami politikai rendőrségnél írásban tett Godicki szovjetállampolgár, a közlekedési népbiztoság hivatalnokja. Stein a feljelentés tartalmát azonnal közölte a követségi tanácsossal. A feljelentés szerint Vanek követségi titkár, aki 1928 óta ismert Godickit, vasuti tervek akart szervezni Godicki révén és állítólag sejtette, hogy az európai nagyhatalmak jól megfizetnék szolgálatait. A legutóbbi napok folyamán Vanek a feljelentés szerint a japán-kínai konfliktusról beszélt Godickival és

amikor megtudta, hogy Godicki szovjetellenes, felszólította, hogy kövesse el merényletet a moszkvai japán nagykövet ellen és illy módon provokozza a háború kiindulását.

A háború majd elsöpri a szovjetkormányt. Godicki állítólag ellentéteket élt és megjegyezte, hogy nem szükséges a nagykövet agyonlőni, elég ha egy roszdás revolverből vagy két lövést adnak le a nagykövet autójára. Godicki aztán állítólag rájött arra, hogy kicsoda ember Vanek és milyen céljai vannak, mire elhárította, hogy önként jelenti az egész dolgot az államrendőrségen. Stein közölte Kosek tanácsossal, hogy mivel Vanek diplomáciai hivatalos, a szovjetkormánynak nincsen módjában az ügyet kivizsgálni és azért kívánja a titkár azonnali eltávolítását.

A csehszlovák ügyvivő azt válaszolta, hogy csupán azt veszi tudomásul, hogy Vanek titkár nem kívánatos személy a szovjetkormány számára.

Arról, hogy a feljelentés adatai menyiben igazak, nem mondhat véleményt, kijelenti azonban, hogy az ügyvivőség a szovjetkormány iránti teljes lojalitással működik és Godicki adatai annál is kevésbé valószínűek, mivel Vanek titkár ügyköre egyáltalán nem tangálja azokat a dolgokat, amelyekről Godicki beszél.

Az ügyvivő azután szabadságot adott Vaneknek, akit ma délelőtt hallgattak ki Prágában a külügyminisztériumban.

Kihallgatása és a hivatalos vizsgálat teljes mértékben igazolta Godicki vádjait csak nemcsak valószínűtlenségét, hanem alaptalanságát is. Vanek 1928 óta ugyan néha találkozott Godickivel, de csak azért, mert

Godicki Moszkvában nehezen szerezhető színházjegyekről gondoskodott számára.

Politikai dolgokról egyáltalán nem beszéltek együtt, annál kevésbé tehetett olyan ajánlatot, mint amilyenről Godicki beszél. Megállapították azt is, hogy Godicki azonos azzal a személlyel, akiről a külügyminisztérium elsősorban ezidén nyáron szerzett tudomást, amikor Moszkvából visszahívták B. Irodai hivatalnokot. Az említett hivatalnok szintén ismerte Godickit, aki megismertette őt néhány GPU-üggyel. Ezek a tisztviselők június 18-án egy magánlakásba zárták és zárt ajtó mögött kihallgatásnak vetették alá. Miközben családi botrányral fenyegették meg,

olyan adatokat akartak kapni tőle, amelyek kompromittálhatnák a moszkvai csehszlovák ügyvivőséget

Nyilvánvaló, hogy ugyanezt a célt követették Vanek titkár esetében is.

A Vanek elleni feljelentést inszcenálták és be akarták bizonyítani, hogy Csehszlovákia orosz-japán háborút akar kiprovokálni.

Az eljárás, amellyel ezt az ügyet a moszkvai hatóságok elintézték, semmire sem hasonlítható össze azzal, amelyet államközi ügyekben követni szoktak. Az egész esetet ez a körülmény még sajnálatosabbá teszi.

Vanek Károly 1896-ban született Friedlandban. Gimnáziumi tanulmányai elvégzése után az osztrák hadseregben szolgált és őrzető volt, amikor 1916-ban

Hogyan lehetne Nagyváradot talpraállítani

Borgida József, a Biharmegyei Takarékpénztár igazgatója nyilatkozik Nagyvárad speciális gazdasági problémáiról

Oradea-Nagyvárad, dec. 31. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától). Sorra tettük fel Nagyvárad gazdasági tényezőinek a következő kérdést:

— Hogyan lehetne talpra állítani Nagyváradot?

Borgida József, a Biharmegyei Takarékpénztár igazgatója, érdekes nyilatkozatában nemcsak Nagyvárad speciális problémáit felölve, hanem a világháború égető kérdéseire is kiterjedően a következőképpen felelt kérdésünkre:

— Aki erre a kérdésre komolyan akar válaszolni, annak mindenképp előtérbe kell állítania a világháború világ-gazdasági helyzetét, mert tagadhatatlan, hogy kicsinyben ugyanazok a premissák uralkodnak a nagyváradon, mint amelyek nagyban a világ-gazdaság általános menetét irányítják.

— A finác-kapitalizmus világ-piaci nehézségei, az általános bizalom-válság, a katasztrofális munkanélküliség, a mezőgazdasági termelés rentabilitásának csökkenése, az ipari termelés prosperitásának megszűnése mind megannyi tünet-tomája annak, hogy nehezen likvidálható strukturális válsággal van dolgunk.

— Kétségtelen, hogy ez a világot átfogó válsághullám történeti fejlődés és éppen ezért nem is lendülhet termelési rendszerünk mindaddig konjunkturalis zónába, amíg gazdasági életünk bázisán mélyreható javításokat nem eszközölünk. A gazdasági diagnózis azt mutatja, hogy a válság gyökere a termelés és fogyasztás diszharmonijában keresendő.

— Termelni csak akkor lehet, ha van, aki elfogyassa. Történelmi idők legszembetűnőbb jelensége a fogyasztó piac felvévő képességének hihetetlen leromlása.

— Alapvető kérdés tehát, hogy miként lehetne visszaállítani a piac fogyasztóképességét s ezen keresztül mi módon lehetne ismét prosperitásba lendíteni a termelést. A probléma lényege tehát az: milyen módon lehetne helyreállítani a termelés és fogyasztás megbomlott egyensúlyát?

Megszűnt a termelés kontinuitása

— A termelés és fogyasztás közötti diszharmonia és így a világháború legjelentősebb oka tagadhatatlanul az amerikai, de különösen a francia pénzügyi monopolisztikus törekvéseiben és szédületes koncentrációjában rejlik. Ez a pénz koncentrá-

ció — nyilvánvalóan politikai célokból — kivonta a gazdasági élet végeredményéből a termeléshez szükséges tőkét és ezzel nemcsak megszüntette a világnak egy óriási részén a termelés kontinuitását, hanem okozójává vált annak is, hogy saját termékei nem kapnak piacot. A nemzetközi gazdasági egység megbolygatása végeredményben dezorganizálta tehát mindenütt a termelés és fogyasztás harmonizációját.

— Ezek szerint a legfontosabb teendő az volna, hogy hosszú lejáratú kölcsönök nyújtásával az arany felett rendelkező államok visszaállítsák a gazdasági élet nemzetközi egységét és ezáltal lehetővé tegyék a termelés és fogyasztás koeficiensének egyensúlyba jutását.

— Romániának is nélkülözhetetlen szüksége van a hosszulejárátú kölcsönökre. Kölcsönök nélkül nem valósítható meg egyetlen egy komoly gazdasági program-pont sem. All ez — természetesen — az agrár adósságok konvertálására is.

— Hosszu lejáratú kölcsönök segítségével azonban lehetségesé válik mezőgazdaságunk reorganizálása, az ipari termelés újra felvétele és a pénzpiac tartós szanálása.

A nagyváradon helyzet

— És ezekkel alapjában véve válaszoltam arra a kérdésre is, hogy mi mentheti meg Nagyváradot?

— A váradon gazdasági élet egyik fontos láncszemét képezi az ország közgazdasági organizmusának, tehát ugyanazokkal az eszközökkel lehet rajta segíteni, mint amelyekkel újra mozgásba lehet hozni az egész organizmust.

— Kétségtelen, hogy Váradnak vannak speciális bajai is, de amíg gazdasági bajaink generálisan nem orvosoltatnak, addig lehetetlen a lokális bajokat eltüntetni, vagy helyi receptekkel kísérletezni. — Hogyha azonban általánosságban felfrissül gazdasági életünk akkor Váradnak törekednie kell arra, hogy elimináltassanak azok a nehézségei, amelyek speciálisan gazdasági Hinterlandjának lekapcsolásából és határszéli fekvéséből származnak.

— Így elsősorban szükséges, hogy Várad tarifális vasuti kedvezményeket kapjon, mert a helybeli ipar csak így képes

Szeretné,

hogyan jól kezdődjön az új esztendő? Elérheti, ha

Református Kórház sorsjegyet vásárol

Január 20-án sorsolják ki az EGYMILLIOS főnyereményt. A január 20-i húzásokon sorsolásra kerülő nyeremények összértéke egymillió-hatszázharmincezer lej. Minden nyereményt azonnal és készpénzben fizet a Református Egyházkerület pénztára.

Sorsjegyek kaphatók a megbízottaknál, postán megrendelhetők a Református Kórház sorsjáték központi irodájától, Cluj, Str. Bratianu 51. Egy sorsjegy ára 100 lej

versenyezni a centrális fekvésű gyárakkal. Néhány igen jelentékeny gyárunk éppen a tarifális hátrány miatt volt kénytelen a váradon piacról kivonulni.

— Tranzító-kereskedelmünk fejlesztése céljából feltétlenül szükséges a vámcsabadrakár felállítását.

— Az Érmelléknek a lekapcsolása érzékenyen érintette a váradon piacot, úgy, hogy ennek az élénk vidéknek a visszacsatolásával szintén sokat nyernének.

— A helybeli ipar és kereskedelem állandóan panaszkodik a túlzott városi taxák és terhek ellen. Ilyen terhekkel nehezen lehet rentabilisan kalkulálni, úgy, hogy elengedhetetlenül szükséges ezeket felülvizsgálni és lényegesen csökkenteni.

— A villanytelep reorganizálásának sürdős megkezdése, általában a megye elektrifikálása igen jótékony hatással volnának a gazdasági forgalom növelésére és átmenetileg is biztosítanának valamelyes gazdasági ritmust.

A pénzintézetek helyzete

— Pénzügyintézetek az elmúlt válságos hónapokban bebizonyították, hogy abszolút szolid alapon nyugszanak és eleget tudnak tenni minden jogos igénylésnek. — Sajnos a rön-psziché ennek dacára nagymennyiségű tőkét vont ki a bankokból. Az egész piac helyzetére jótékony hatással lenne, hogy ha az alaptalannak bizonyult pánik után a pénz a bankok révén újra visszakerülhetne a gazdasági élet vértörvényébe és ezáltal leépülhetne az ipar és kereskedelem „per kassza” tendenciája.

— Sajnos a szimptomák egyelőre nem nagyon kecsesgetnek bennünket javulásra, azonban meg vagyok róla győződve, hogy a józan belátás le fogja győzni a gazdasági önzés romboló rendszerét és az egyetemes érdekek kategorikus szuperlatívusza helyre fogja állítani a termelés és fogyasztás polgári harmonizációját, s ezáltal Nagyvárad közgazdaságába is újra vezetést az élet.

Ez a nyilatkozat is a jövőben bizik és a józan belátásban, melynek uralma talán majd eljön és megoldja mindama problémákat, amelyek az agyonanyagott Nagyvárad lakóinak vállain nyugszik. Minden váradon ember másképpen látja a város helyzetét, de a nyilatkozatok végül mégis egybehangoznak: meg lehet menteni Váradot.

Csak józan belátás és a felső fórumok szeretete kellene hozzá...

A Park szanatórium

CLUJ, Moncsiori-ut 62.

poliklinikailag berendezett idegszanatórium Pavillont nyitott ideg- és kedélybeteg részére.

Vezető főorvos: Dr. Porsche Ferenc ideggyógyász.

Tekintettel a nehéz gazdasági viszonyokra, a szanatórium a mai nappal áralényegesen leszállította:

I. osztály külön szobával	350 lej
II. osztály	250 lej
III. osztály	150 lej

napi ötszöri étkezéssel.

Mérsékelt díjak: Electro-, hydro-röntgen-, rádium- és mindennemű orvosi kezeléseknél.

A vizsgyógyintézet reggel 8-tól este 7-ig redukált díjak mellett állandóan nyitva.

Tizer

Az Uj Kelet sági ro

Zelea

Bucuresti-B. Kelet tudósító kiadásának a seleshöz folyókat, prognózist atyáktól az új volt olyan egy atyák között féra terjenget két hónap óta zetésüket, sem ki a dolog, csonyi vakáció ságaikat felve rízen máskor szében folyók különböző te kedveskedtek

A folyóson tokba verőd suttognak.

— Két hónap Otthon nem kell valamiből elsejéig?

— Hol van A hangulat körinterjúra.

fél év papirosra viselő ur, sziv szére politikai adni a jövő es

Mit jós Grigore Grig lamenti frakció szakállas szeri azt mondják, veszi át az iver

— En elvt ban meg ép Olyan, mint ról-holnapra lyik napon h s a kormány

Trancu Jasi, és joviális vez miniszter, aki ban beszél és tiku hordó”-n szóra a követke

„A láthatá hatatlan opt napsugarakba Florin Zahar vezére, a volt mebb barátja, négy és félóra magára a közl laszt írja:

„1932 a ne tendejének ig lesz egy viga nem lesznek többi európai is keserves é

Nem tartó soktől; a rot ják őrizni ny ságot, amely nem mernel megzavarni, sérteni azt,

Zelea C áldoz

Corneliu Zel külön bemutat de nem is akar

— Ismerem nak nem nyila

— Miért? — Mert közt egy néma konf veszélyt jelen ezt a veszélyt

— És mi a választ. Meg tragikus helyze hogy ezt a né elhelyezni, ho volnék az első, galmat, ha kell S ha a belföld Blank Arisztid liárd lej jutott

— Egy óra helyo

Tizenhét prógnózis, amiből nem lehet megtudni, mit hoz az új esztendő...?

Az Uj Kelet munkatársa megszólaltatja a parlament folyosóján a politikai élet vezetőit. „Gazdasági rosszabbodás, politikai tisztulás.” „A keserves megpróbáltatások esztendeje következik”

Zelea Codreanu nem bálná, ha Románia néhány milliárddal támogatja a cionista mozgalmat

Bucuresti-Bukarest, dec. 31. (Az Uj Kelet tudósítójától) A karácsonyi vakáció kiadásának napján elindultam a képviselőház folyosóján, hogy nyilatkozatokat, prognózist kérjek a vezető honatyaiktól az új esztendőre. A feladat nem volt olyan egyszerű. A folyosón a honatyaik között föltöbb nyomott atmoszféra terjengett. A képviselő urak már két hónap óta nem kapták meg sem fizetésüket, sem napidijukat. S ugy nezték ki a dolog, hogy hazautaznak a karácsonyi vakációra anélkül, hogy járandóságait felvehetnék. Szokatián dolog ez, hiszen máskor nemcsak, hogy teljes egészében folyósították a fizetéseket, de különböző természetű ajándékokkal is kedveskedtek a honatyáknak.

A folyosón itt is, ott is kis csoportokba verődnek össze a képviselők és suttognak.

— Két hónapja itt vagyok állandóan. Otthon nem kerestem semmit. Elni csak kell valamiből. Mit csináljak február elsejéig?

— Hol van a pénz?

A hangulat nem a legkedvezőbb a körinterjúra. Mégis elindulok. Husz félív papírosra felírva a kérdés: képviselő ur, sziveskedjék az Uj Kelet részére politikai és gazdasági prognózist adni a jövő esztendőre.

Mit jósolnak a nemzet képviselői

Grigore Grigorovici, a szociálisták parlamenti frakciójának vezére, az Apponyi szakállas csernovitzi munkásvezér, akiről azt mondják, hogy antiszemita, nem veszi át az ívet:

— En elvből nem nyilatkozom, irásban meg éppen nem. Prognózist? Olyan, mint a jelenlegi kormány. Márhol-holnapra élünk s nem tudjuk, melyik napon halunk meg. Mi sem tudjuk s a kormány sem tudja.

Trancu Jasi, az avereszkánusok agilis és jovialis vezetője, a volt munkaügyi miniszter, aki mindig szuperlatívusokban beszél és aki Pamfil Seicaru „patetikusan hordó”-nak nevezett el, szörörszóra a következőket írja:

„A láthatár sötét, mégis... Tántoríthatatlan optimista vagyok s bizom a napsugarakban...”

Florin Zaharia. A Manoilescu-eszoprt vezére, a volt bankkormányzó legintimébb barátja, aki az Argetoianu elleni négy és félórás interpellációjával vonta magára a közfigyelmet, a következő választ írja:

„1932 a nehéz megpróbáltatások esztendjének ígérkezik. De azt hiszem, lesz egy vigaszunk: a mi nehézségeink nem lesznek olyan súlyosak, mint a többi európai államoké. Sőt Amerikára is keserves év vár.

Nem tartok szociális megmozdulásoktól; a román néptömegek meg fogják őrizni nyugalmukat és azt a józan-ságot, amelyet a politikusok ma már nem mernek demagog jelszavakkal megzavarni, mert nem merik megkísérteni azt, hogy zavargásokat idéz-

zenek elő. Az a véleményem, hogy a jövő esztendőben nagy gazdasági és pénzügyi változások tanúi leszünk. Ezeket a változásokat részben a világkonjunktúra, részben pedig vezetőink mai hibái idézik elő. Reméljük azonban, hogy mindebből ép bölrel fogunk kikerülni és 1932 az állam magasabb érdekei szempontjából jobb év lesz, mint az elmúlt esztendő.”

Csak a két Bratianu lehetett próféta a saját hazájában

George Bratianu, az ujliberálisok szorgalmas vezére, akire választási sikere után nagy respektussal tekintenek, állandóan dolgozik. Most is nagy aktacsomó van a hóna alatt. Az elnöki szobából a miniszterek rezidenciájára fel tart, amikor megszólítom:

— Nem igen érek rá — válaszolja, — de egyébként is köztudomásu, hogy senkisémet lehet próféta a saját hazájában. Ez csak édesapámnak és nagyapámnak, a két legnagyobb Bratianunak sikerült. Ők mindig tudták, mi következézik... De remélünk minden jót. Üdvözlöm az Uj Kelet olvasóit.

A Janus-arcu újév

Max Diamant, a szorgalmas zsidó képviselő, aki bátor közbeszólásaival még a cuzistákkal szemben is respektust szerzett, azonnal leül a büfi asztalához és a következőket írja:

Minden újévnek Janus-arca van: egyik a múltba néz, a másik a jövőbe. A múlt év a gazdasági visszahanyatlás éve volt, ugy nálunk, mint a világ minden zugában. A román paraszt nem éhez és dolgozik, de paradoxon volna azt mondani, hogy itt nincs túltermelés. Ez Románia és egyuttal egész Európa nagy problémája. Egyetlen teendő marad a mi számunkra: dolgozni. A mi munkánk közben egy egészen új társadalom alakul ki, új életfeltételek mellett. Kétségtelen, hogy az újév érdekesebb lesz, mint az elmúlt újév.

De nem merem állítani, hogy kellemebb is lesz.

Chirulescu volt liberális munkaügyi miniszter olvashatóan ír és precizen válaszol:

„Politikailag: semmi változás. Gazdaságilag: a mezőgazdasági tartozások konvertálása, melyet az újév elején végre fognak hajítani s ami minden bizonnyal megkönnyíti a paraszt életét, nagyobb gazdasági kihatása azonban alig lesz. A gazdasági válságot nem a tartozások idézték elő, a válság tényleges okai továbbra is fennmaradnak, sőt súlyosbodni fognak. Ilyenformán a helyzet változatlan marad, esetleg rosszabbodni fog.”

Mireea Iorga, a miniszterelnök fia, aki előszeretettel ül az ellenzéki képviselők közé, ezt mondja:

— Amíg édesapám a miniszterelnök, addig nincsen véleményem a politikai helyzetről. Kívánok az Uj Kelet olvasóinak minden jót az újévben.

nálni? Na üljön le és írja: Prognózist a mai helyzetben nem lehet felállítani. En nemcsak politikus vagyok, de orvos is. Az orvos még akkor sem mondhatja meg a betegnek, hogy meg fog halni, ha az az utolsókat rugja. Mert megtörténhetik, hogy megmenekül és akkor feleslegesen rémitettem meg a családját és barátait. Ha a mi kormányunk és a többi európai kormányok tehetségtelenségéből kellene levonni a következtetéseket, ugy azt kellene mondanom, hogy 1932-ben csak csoda menthet meg bennünket a katasztrófától. De egyszer csak arra ébredhet az ember, hogy a minisztereknek az utolsó pillanatban megjön az eszük és akkor én itt maradok a hamis jóslattal. Ezért megtagadom a kérést, nem adok prognózist s hogy ne legyen álpróféta, olyan választ adok, amely talán kedves lesz a sajtónak: kívánok az Uj Keletnek és olvasóinak egy sokkal jobb és boldogabb újévet, mint amínore a politikai helyzetből számítani lehet.

A CHARITÉ szanatórium

Dr. Steiner v. egyetemi nyilv. rk. tanár vezetése alatt.

Cluj, Str. Regalá (v. Majális-u.) 12a

Uj osztályt rendszeresített napra 150, ill. 200 lej ellátási és ápolási díjjal. Műtét esetén lényegesen leszállított pauszai arak.

Pamfil Seicaru, a Curentul főszerkesztője, készséggel veszi át a ceruzát és ezt írja:

— A politika birodalmában a jóslásnak az a feltétele, hogy az események normális ütemben alakuljanak. Mi azonban most a bizonytalanságok halmozódásának korát éljük, a régi politikai geometria aksziomái felmorzsolódtak és ezért az, aki próféta i gényekkel akar előérzeteinek kifejezést adni, kiteszi magát az előre nem látható dolgok hahotájának.

— 1932 a kapitalizmus választójának éve lesz.

Ezt válaszolták a politikusok. S ezután teljes joggal, kíváncsisággal és tájékozatlansággal tehetjük fel a kérdést:

— Mi lesz velünk? (dr. k. b.)

Tizennyolc fokos meleget jeleztek a Regálban

Bucuresti-Bukarest, december 31. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap a régi királyság területén váratlanul megre fordult az időjárás. A vidéken a hőmérő plusz 16 C. fokra szaladt föl, de az egész országban 5—10 Celsius fok között variált a hőmérséklet.

Leleplezték Gottlieb mérnök pokolgépes zsarolóit?

A pokolgépes merénylők új zsaroló levéllel jelentkeztek és a hatóságok kinyomozták az egyik zsaroló kilétét

Bucuresti-Bukarest, december 31. Emlékeztés, hogy néhány hónappal ezelőtt a Str. Lutheran lakó Gottlieb mérnöknek pokolgépet küldtek, amely a portás ébersége folytán nem robbant fel. A vizsgálat megállapította, hogy a ládát a katonai arzenálban készítették, a bomba anyagát pedig a Str. Regalan levő fegyverkereskedésben vásárolta két uriember, akik autón jöttek és ugyanigy távoztak. Gott-

lieb az elmúlt napokban újabb levelet kapott, amelyben felszólított, hogy fizessen 5 milliót egy nála jelentkező egyénnek, mert különben revolverrel fogják eltenni láb alól. A mérnök a rendőrséghez juttatta a levelet, amely a nyomozás alapján eredményt ért el és meg is állapította már az egyik zsaroló kilétét. Nevét büntársainak kinyomozása végett még nem publikálták.

Hivatalos nyilatkozat az ideiglenes állományba helyezett rendőrségi tisztviselőik helyzetéről

Nincs szó elbocsátásokról, csak a törvényes inkadrálásokat véggezték el a törvényes rendelkezések értelmében

Cluj-Kolozsvár, december 31. (Az Uj Kelet tudósítójától). Egyes kolozsvári lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy a kolozsvári rendőrségben a tisztviselők nagyrészt rendkívüli állományba osztották be. A hírekkel kapcsolatban Hatigeanu Simon rendőrkvesztor, a kerületi rendőrfőfelügyelőség meghatalmazásából a következő kommunikikét hozta nyilvánosságra:

A rendőrség bucaresti vezérigazgatóságának bizottsága 1931. december 28-ikán ülést tartott, hogy az 1929-es és 1931-es törvények alapján (az 1931-es törvény módosítja a 929-es törvény egyes paragrafusait), a rendőrtisztviselők osztályozását megejtse.

Ezen az ülésen véglegesítette az összes rendőrtisztviselőket, akik eleget tudtak tenni a fenti törvények rendelkezéseinek, míg azokat, akik nem feleltek meg ezeknek az előírásoknak, ideiglenes állományba helyezték. Ez azt jelenti, hogy mindazokat, akik nem feleltek meg a törvényes előírásoknak, ideigleneseknek minősítik, de ezek megőrzik szerzett jogaikat, tehát nem bocsátatnak el a szolgálatból, annál

is inkább, mert az állam 1932-es költségvetése ugyanolyan számu rendőrségi tisztviselőt irányzott elő, mint 1931-ben. Következésképpen az említett bizottság célja nem volt más, minthogy eleget tegyen a törvényeknek és végrehajtsa azoknak utasításait.

— Az éneklő felhő című izgalmas cowboy dráma kerül vetítésre az Épitőmunkás-mozgóban pénteken fél 3, fél 5 és fél 9 órakor, szombaton 5—7-ig egy előadás keretében. Vasárnap d. u. utóljára kerül bemutatásra. A főszerkesztő: Fred Thomson.

SCHULHOF EMILNÉ

ORIENT Szövművészeti Iskola

ORADEA, Str. Ep. Clorogariu 14

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Zelea Codreanu milliárdokat is szívesen áldozna, hogy a zsidók Palesztinába letelepedhessenek

Corneliu Zelea Codreanu. Nem kell külön bemutatni az Uj Kelet olvasóinak, de nem is akar nyilatkozni:

— Ismerem az Uj Keletet, jidan lapnak nem nyilatkozom.

— Miért?

— Mert köztünk és a jidanok között egy néma konfliktus áll fenn. A zsidók veszélyt jelentenek a román népre és ezt a veszélyt meg kell szüntetni.

— És mi a véleménye a cionizmusról?

— Ismerem a cionizmust — hangzik a válasz. Meg tudom érteni a zsidó nép tragikus helyzetét is. Ha arról lenne szó, hogy ezt a népet önálló államban kell elhelyezni, hogy új életet kezdjen, én volnék az első, hogy Románia ezt a mozgalmat, ha kell, anyagilag is támogassa. S ha a helyföldi sarklatán zsidóknak, mint Blank Arisztid és mások, két-hárommilliárd lej jutott a Nemzeti Bank pénzéből, ugy én helyesebbem, ha a zsidókérdés

általános rendezésére adna a román állam többmilliárdot is.

— Addig is azonban... etc.

D. R. Ioanitescu, a nemzeti parasztpárt egyik népvezére. Mindenhez hozzászól s alaposan szól hozzá. A kérdésekre adott válaszát legépeletti.

— A gazdasági válság súlyosabb lesz, viszont a politikai viszonyok tisztulni fognak. Vagyis: napról-napra fogunk látni, hogy vállalatok elpusztulnak, bankok összeomlanak, a kereskedelem megbénul, a gazdasági tevékenység megszűnik. A tömegek reagálni fognak erre a romlásra, a politikai pártok jobb belátásra térnek végül és meg fogják teremteni a régen óhajtott nemzeti egységet.

— Csak ne legyen nagyon késő.

Dr. Lupu parasztpárti vezér készséges, mint mindig.

— Mi az, prófétát akar belőlem csinálni?

32. január 1.

ha

ház

bl

nynt. A ja-
egymillió-
nzben fizet

elhetők a
ratianu 51.

fekvésű gyárak-
tekeny gyárunk
miatt volt kény-
önulni.

ünk fejlesztése
éges a vámsza-

lekapesolása ér-
adi piacot, ugy,
éknek a vissza-
at nyernék.

galm növelésére
kereskedelem ál-
tulzott városi
en terhekkel ne-
kalkulálni, ugy-
szükséges ezeket
sen csökkenteni.
eorganizálásának
alában a megye
kony hatással
alom növelésére
itanának vala-

tézetek helyzete
elmúlt válságos
ak, hogy abszo-
nak és eleget
os igénylésnek.
ennek dacára
nt ki a bankok-
ezere jótékony
az alaplatannak
nz a bankok rő-
ne a gazdasági
ltal leépülhetne
„per kassza“

k egyelőre nem
ünköt javulás-
ról a gyógyde-
fogja győzni a
endszerét és az
rikus szuperla-
ani a termelés
moniját, s ez-
ságába is újra

vöben bizik és
k uralma talán
indama problé-
onsanyargatott
n nyugszik.
isképen látja a
tkozatok végül
lehet menteni

felső fórumok

ium

i-ut 62.

idagszanató-
deg- és kedély-

orsche Ferenc

zdasági visz-
ai nappal ára

350 lej
250 le,
150 lej

éssel.

etro-, hydro-
ennemű orvos

8-tól este 7-ig
andóan nyitva.

Nagyvárad gyorsfénykép

*

Oradea-Nagyvárad, december 31. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától). Irodalmárok, közgazdászok, egyszerű zsidó kereskedők, újságírók és mindenki, aki Váradon él egy és ugyanazt a nótát fújja, mindenütt ismerős arcok, ismerős hangok, a szavakban és gesztusokban egyforma embertípusok lepik meg az embert. Váradiak. Sehol még ennyire homogén lakosságot! Valami kisvárosi jelleg van abban, hogy minden ember ismeri a másikat, mindenkit egyformán érdekel minden, a lapok közleményei minden kávéházban ugyanazt a szenzációt váltják ki... Amellett talán sehol ilyen lokalpatriatizmus, mint itten, nem található. Az állásnélküli vigéctől kezdve a bankigazgatóig mindenki úgy fújja a város égető problémáit, mintha az egész lakosság tanfolyamokon hallgatta volna végig a villanyüzem, a vízművek, a Kereskedelmi Csarnok, az interimár bizottság és a hitközség panaszait...

Idegen embernek négy napig ebben a városban lenni valósággal szenzációs élmény. Mert egy ilyen egyformára szabott városban, ahol úgy hasonlítanak egymáshoz az emberek, mintha édes testvérek volnának, mindennél jobban olvasható ki az az elváltozás, a világtörténelmi ártéreg zódás, mely a válság éveiben bekövetkezett. Várad egy egész kis világ.

A Royal kávéház... Hiszen Kolozsváron is van Metropol, de a nagyvárad Royal az egészen más, ott a reggeltől estig tartó romipartik mellől az ember pontosan kiemeli a három év alatti elváltozást, ami a világban végbement.

— Parancsol talán olcsó pengőt? — fogad az ajtóban egy természetes zsidó ember. Husz lejért adom...

Az asztalnál a feketekávé mellé a kővetkezőket szuttogja a főpincér:

— Olcsó pengő van... Pestre mennek az urak?...

A nagyvárad börze.

— De tudja, hogy ki volt valaha ez a devizaszpekuláns? — mondja nagyvárad kalauzunka, a természetes ur felé intve. — Palotája volt valamikor, talán három éve, most kávéházi tőzsde...

Az egyik nagyvárad napilap édesen naív támadást intéz a Royal kávéház törzsvendégei ellen, mondván, hogy itt szorították le a pengőt. Három valahai miliomos...

Amilyen beképzelt ez a város, még elhiszik a váradai zsidók, hogy ők szorították le a pengőt...

Kalauzunk elkezdte a végtelen elsorolást:

— Az az ember dugszőrös rőfőskereskedő volt, egész Békéscsabáig szállított, most rőmből él... A másik, ott vele szemben, többszörös háztulajdonos volt, tavaly árverezték el az utolsó kétemeletes bérházát... Az a nagykoponyájú ur gyárigazgató volt még nemrég, most egy vasa sincs... Az ott a másik feketeszemes, teljesen tönkrement... Az egész családja a börtönben ül... Amott egy állítólagos mészár, úgy mondják, denuncijálja a feketeszemeseket.

Vég nélküli felsorolás. Megjelentik barátom is, aki többszörös milliomosból lett regényíró, megjelenik az újságíró is, aki volentörből lett lapvezér... Egymást keresztező karrieriek a konjunktura és dekonjunktura hátán, a modern idők hányatott életű hősei, a Névtelen Katonák, akik kapaszkodtak, amíg lehetett és a magasból zuhantak pokoli mélységbe... Iszonyatos élet-törések, de ennyi együtt, mint sehol más erdélyi városban, ez itt Várad, valami izzó, forradalmi hangulattal.

Ha az ember egy kissé felülemelkedik ezen a szenzációs zürzavaron, tisztán csengnek a fülébe a szomszédasztalokról elhangzó viták:

— Közgazdasági cikksorozatot közöl az Uj Kelet...

Mert tudni kell, hogy Váradon minden ember elolvassa az Uj Keletet. A polgármester is. A prefektus, aki regábeli, lefordíttatja magának...

Barátom a regényíró:
— Fantasztikus, hogy mi megy itt ma... És én diót török, almát árulok a pincéből, ahelyett, hogy átdolgoznom az új regényemet, amelyben minden meg

Harry Liedtke felkéri a hölgyeket, Nora Gregor felkéri az urakat, hogy jöjjenek el Ujév napjától az ASTRA mozgóba és itéljenek, hogy

Asszony-e a hibás?

mert ezen az izgalmas báléjszakán fog eldőlni az a probléma, ami körül a világ forog

És ez a fődolog

Ezenfelül kitűnő zenés és énekes Miki Maus és a legújabb Fox-zsurnál. Premieren minden előadás rendes helyárrakkal.

van oldva, az összes szörnyűségek, amelyek között élünk... Mindent átfogóan a világgazdaság problémáit dolgoztam fel, szenzációs... Nincs senki, aki kidobná, színpadra, vagy regény formájában, hogy itt játszódik le a szemünk előtt egy egész világtörténelem... Hát nem vagyok örült, hogy diót török és almát árulok...

Ez is váradai ember, soha ennyire érdekes zsidó típust! Volt nagyon-nagyon gazdag, mindenhez a világon ért, ami üzlet, a háborus konjunktura nagyszerűen jött neki, a háboru utáni konjunktura is, de aztán jött a krach: nagyváradai zsidó, nem sokat törődik vele, szöveceteket gyárt és horribile, saját életét regénybe önti... Minden értelmes váradai zsidó egy élő regényíró, magukon érzik a gazdasági krízis minden szörnyűségét, fálják a lapokat, (még ma is egészen fantasztikus mennyiségű lapot fogyaszt

el Nagyvárad), mindig slágfertig megjegyzésekkel szórakoztatnak, vág az eszük, mint a beretva...

Ha az ember egy kicsit el tudja felejtetni, hogy ő is benne él! Ha az ember kissé ünneppalnak próbálja átérezni a váradai hétköznapot és egy méterrel magasabb áll meg a kávéház fölött: milyen szenzációsan érdekes időköt élünk, milyen idegfeszítő izgalom hevit mindannyiankat! Benne vagyunk a világtörténelemben, itt érzem istenigazában Nagyváradon, ahol átszűrődött már mindenki a nagy rostán, sehol mint itt nem hanyódtak annyit az emberek, le és fel, a dekonjunkturával a mélybe, aztán vissza a konjunktura hátán, a pénz után... Milyen élményszerű mindenki számára, aki nézni szereti ezt az ördögös táncot...

Milyen érdekes és milyen szörnyen nehéz...

Barzilay István

A marosvásárhelyi cionista konferencia határozatai

A marosvásárhelyi cionista konferencia fontosabb határozatait itt adjuk:

A PALESZTINA BIZOTTSÁG HATÁROZATAI.

Keren Hayesod.

Az E. Zs. N. Sz. Targu-Muresen 1931 december 25—27-én megtartott 11. konferenciája Erdély minden cionistájának kötelességévé teszi a KH akció legteljes mértékű támogatását.

A konferencia ennek a támogatásnak a lényegét az akció előkészítésének megfelelő keresztülvitelében, valamint az anyagi hozzájárulás rendszeres teljesítésében látja.

A konferencia elítéli azon cionisták magatartását, akinek a KH-val szembeni akár erkölcsi, akár anyagi kötelezettségeinek nem tesznek eleget és felhatalmazza a KIB-et, hogy a jövőben ezen cionistákkal szemben a legerősebb módon szankciókat alkalmazzon.

A konferencia reméli és elvárja, hogy Erdély cionistái tudni fogják kötelességüket s gondoskodni fognak arról, hogy a KH munka folytonossága és eredményessége a jövőben is biztosítva legyen.

Utasítja a központi vezetőséget, hogy találjon módot a KH céljait segítő és a KH fizetőinek díjmentesen küldendő olyan rendszeres sajtószolgálatra, amely egyrészt alkalmas arra, hogy az egyszerű már megszerzett KH fizető tartósan hozzákapcsolja a Palesztina gondolathoz, másrészt és ennek folyamánaképpen lehetővé teszi a külön és nagy költségekkel járó delegátusmunka kikapcsolását, illetve a delegátusmunkának kizárólag az újabb rétegeknek a megnyerésére való fordítását.

Dr. Erdélyi E. javaslata. A konferencia tudomásul veszi, hogy a KH delegáció személyi összeállítására a KIB hatáskörébe utaltatott és ezzel kapcsolatban kéri a KIB-et, hogy minden lehető kövessen el,

hogy magyarajku delegátust válasszanak és bizzanak meg a munkával.

Kertész M.-né javaslata.

Kimondja a konferencia, hogy azok a hölgyek és urak, akik a delegátusokkal látogatásokat tettek és gyakorlatuk van, azok idegen városokban csereképpen teljesítsenek delegátusi munkákat olyanképpen, mint azt a delegátusok teszik, természetesen díjmentesen. A KH kuratorium gondoskodik valamelyik agjánál a delegátusok ellátásáról, egyszóval valaki meghívja vendégül a delegátusnót. A konferencia reméli, hogy főleg a kisebb városokban ez a próbálkozás eredményes lesz.

Keren Kayemeth Leisrael.

1. A konferencia tudomásul veszi, hogy az erdélyi KKL direkt bevételei az 5692 évre 2.000.000.— lei összegben vannak kontingentálva és elvárja a helyi csoportoktól, hogy a kontingens rájuk eső részét az önkontingentálás bevezetése által biztosítsák.

2. A konferencia elrendeli, hogy mindazok, akik az önkontingentálási akcióban résztvesznek és munkásságukkal évente legalább 2.500.— leit, vagy havonta 200.— leit gyűjtenek és szolgáltatnak be a KKL-nek, díjmentesen kapják a szervezet hivatalos lapját.

3. A konferencia örömmel veszi tudomásul, hogy a WIZO intenzíven bekapcsolódik a KKL munkába és nagy fontosságot tulajdonít a WIZO perselymunkájának és a bazar megrendezésének. Kivánatosnak tartja a konferencia, hogy a WIZO által statutuált példa alapján a felnevelt cionisták is nekapcsolódjanak a rendszeres KKL munkába.

4. A konferencia elrendeli, hogy mindazok a KKL biztosok és bizalmi tiszték, akik az egyes helyi csoportokban a KKL munkát ténylegesen és eredményesen végzik, díjmentesen kapják a szervezet hivatalos lapját.

Hócipő, sárcipő, tenniscipő, vászoncipő gummitalppal

Etablissements-Hutchinson

Paris—Manheim—Bucuresti. Vezérképviselőt és gyári lerakat Erdély és Bánát részére: dr. Ernest Hiller és Eugen Berger, Timisoara, Bulv. Reg. Ferdinand 7.

a világmarka megővja Önt a nem betegség-től.

5. Vermes E. javaslata. A konferencia elhatározza, hogy megboldogult Rothbart Jakb emlékének megörökítésére ligetet ültet Erec Jisraeleben, Erre a célra felhasználandók meg. Rothbart Jakab 50,000 leies KKL-hagyatéka és az 5692 évi KKL adományok és a többi erre a célra befolyó összegek.

6. Dr. Erdélyi E. és Dr. Jordán V. javaslata. A konferencia köszönetet szavaz Dr. Dohány Sándorné aradi KKL bizottság eredményes KKL munkájáért és példaként állítja a többi KKL biztosok elé. A konferencián tartott előadása megküldendő az összes helyi csoportoknak.

Palesztina ügyek.
A konferencia súlyosan sérelmezi, a certifikátok önkényes és méltánytalan elosztását és felkéri az Exekutívát, hogy Erdély részére már Palesztinában állapítsa meg a kvótát, ami — miként a múltban volt — a kiadott certifikátok 5 százalékánál kevesebb nem lehet.

Kfar Gideon. A konferencia helyeslőleg tudomásul veszi Vermes elnök akcióját. Kfar Gideon kolónia konszolidálása érdekében. Felhatalmazza a kolónia érdekeinek további képviselésére.

Seik Abrik. Az E. Zs. N. Sz. 11. konferenciája sajnálattal értesült arról, hogy a Jewish Agency a mai napig nem fizette ki a Bazelben lezajlott XVII. kongresszuson a Seik Abrik kolóniának megszavazott szubvenciót. A konferencia a KH bevételeinek fokozása érdekében szükségesnek látja a Jewish Agency figyelmét arra a körülményre felhívni, hogy a Seik Abrik kolónia részére a szubvenciót mielőbb utalja ki, mert ellenkező esetben felő, hogy Erdélyben a KH bevételei csökkenjenek.

Máramarosi kolónia. Riesel J. javaslata a konferencia kimondja, hogy a KIB kötelessége a máramarosi kolónia ügyében éveken ezelőtt megkezdett és azóta ellankadt mozgalmat újból feleleveníteni, illetőleg a gondolat újbóli iniciátorával az összekötődést felvenni, mert a máramarosi zsidóságnak ez a problémája nem lehet közönyös a Szövetségre nézve.

Határozat a Cur Sálom kérdésben. Annak kihangsúlyozása mellett, hogy a Zs. N. Sz. a Cur Sálom társaság megalapításában részt nem vett és azt magánvállalkozásnak tekintti az általános cionista érdekekre való fontos tekintettel a konferencia sajnálattal állapítja meg, hogy a KKL direktoriama nem tartotta be a Bazelben kötött egyezményt. Ezért a konferencia teljes felhatalmazást ad a Zs. N. Sz. elnökének, hogy a Cur Sálom társaság igazgatóságával egyetértően mindazon lépéseket tegye, amelyeket az ügy legsürgősebb és végleges likvidálása érdekében szükségesnek lát.

Politikai határozat.

POLITIKAI HATÁROZAT.

1. Az E. Zs. N. Sz. 11. konferenciája tudomásul veszi, hogy az országos zsidó párt 1931 április havában kimondotta megalakulását és ideiglenesen megválasztott szervei útján megkezdte működését. Tudomásul veszi továbbá, hogy az Országos Zsidó Párt kebelében egyidejűleg megalakult annak erdélyi és bánáti tagozata.

Ennek folyamánaként a konferencia kimondja, hogy az E. Zs. N. Sz. belpolitikai tevékenységét a jövőben nem fejt ki és azt a Zsidó Párt megalakult ideiglenes szerveire ruhazza át.

A konferencia énnélfogva a politikai bizottság hatáskörét megszüntetnek tekintti, attól az időponttól kezdve, amikor az Országos Zsidó Párt alkotmányozó kongresszusa a párt programjának és szervezeti szabályzatának megalkotásával a párt országos működését véglegesen biztosította.

2. A konferencia kötelez minden cionistát, hogy az Országos Zsidó Pártba lépjen be.

A többi határozatokat az Uj Kelet legközelebbi számában fogjuk közölni.

— A keresztény szakszervezetek nem akarnak csatlakozni a német köztársasági szervezetek egységfrontjához. Berlinből jelentik: A keresztény szakszervezetek nem akarnak csatlakozni a német köztársasági szervezetek egységfrontjához. Hir szerint azért kedvetlenedtek el, mert tulkorán nyilvánosságra hozták állítólagos csatlakozásukat. A szocialdemokraták a napokban új felhívásokat intéztek az összes szervezetekhez, melyekben hangoztatni fogják, hogy az egységfronthoz való csatlakozás nem követel elvi áldozatokat s a csatlakozó szervezetek továbbra is kitarthatnak alapvető céljaik mellett.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

— Kielégítő donból jelent szanatóriumban cíóra még nem elégitő. Orv végén elutazt lési világon elnököljön.

— A budai lékos engedm munkanélküli A sűrűparos hogy a munkatizsaszalékos nyeret. Száz Budapestben.

— Sikkaszt házán. Tudosi vári vármegy érkezett, mely társaság, Borz összeg erejéig feljelentés nem rovancsol ron, melynek bukkantak a A rovancsolás zitzki Dezső 2 tást követett az azonnal letart ügyészségen helyezték. Ugy fűggesztette a is, akinek az összegű sikk tisztaza.

— Eljegyzés Nussbaum Sar (Mindenkülön

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el híz időkben az sebb üjszertd év elején jól k kul arra vonat kedvezeseb aján szolgálat első zenekar, főleg pár hónapos m hogy Kolozsvár jazz-zenekara. derültégre szát gibbor-bálok re ben mindenki s és lélezkik ebbe kat a Haggibbo aki véletlenül r befónszámon j dők akik a re közben sajnál hívtó, a Rador Bratianu 28. sz Ak egyszer Z bálon, az most mulat jól az en

— A legszel tónk jelent: A sajnálattosan után ezt a n Szilveszter éjs bor vezetősége hogy bájjának év napján ked De hogy a kö saláljon, a Hag után, január 9 is mindenkit el

HIREK

— Kielégítő Henderson állapota. Londonból jelentik: Henderson Londonban szanatóriumban kezelte magát, operációra még nem került sor. Állapota ki-elégítő. Orvosai remélik, hogy január végén elutazhat Genf-be, hogy a leszerelési világgkongresszusi megnyissa s azon elnököljön.

— A budapesti sütőiparosok tízszázalékos engedménnyel adják a kenyeret a munkanélkülieknek. Budapestről jelentik: A sütőiparosok szövetsége elhatározta, hogy a munkanélkülieknek újévtől kezdve tízszázalékos engedménnyel adja a kenyeret. Százezer igazolványt osztottak ki Budapesten.

— Sikasztás a szamosújvári városkázán. Tudósítónk jelenti: A gyulafehérvári vármegyei prefekturára feljelentés érkezett, mely azzal vádolta a község pénz tárosát, Borzitzki Dezsőt, hogy nagyobb összeg erejéig sikkasztást követett el. A feljelentés nyomán a prefektura váratlanul rovacsolást rendelt el Szamosújváron, melynek során váratlan felfedezésre bukkantak a nyomozást vezető hatóságok. A rovacsolás során kiderül, hogy Borzitzki Dezső 200 ezer lej erejéig sikkasztást követett el. A sikkasztó pénztárnokot azonnal letartóztatták s a gyulafehérvári ügyészségen előzetes vizsgálati fogságba helyezték. Ugyanakkor a prefektus fel-függesztette állásából Draghiciu primár és, akinek szerepe a pénztárnok nagy-összegű sikkasztása körül még nincsen tisztázva.

— Eljegyzés. Adler Juci Palatca és Nussbaum Samu Sammiclaus jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A legszebb újévi ajándék. Tudósítónk jelenti: Az újévi legszebb ajándéka sajnálatosan eltolódott elsejéről. Mitután ezt a napot a mulatozásra szánt Szilveszter éjszaka előzi meg, a Haggibbor vezetősege nem kockáztathatta meg, hogy báljának megrendezésével éppen új-év napján kedveskedjék a közönségnek. De hogy a közönség mégis vigasztalást találjon, a Haggibbor-bál röviddel elseje után, január 9-én lesz megtartva, amikor is mindenkit elvárunk, aki a cudarul ne-héz időkben ezal akar magának kellemes-ebb ujesztendőt találni, hogy egyszer, az-év elején jól kimulatja magát. Bizonyíté-ku-l arra vonatkozólag, hogy az újévi leg-kevesebb ajándéka a Haggibbor-bál lesz, szolgálhat elsősorban a Young Boy's Band zenekar, főleg haggibborista fiukból, mely pár hónapos működése óta bebizonyította hogy Kolozsvár legjobb és legnépszerűbb jazz-zenekara. Másik bizonyítéka a köz-derültségre számító Haggi-Borlap, a Hag-gibbor-bálok rendes évi folyóirata, amely-ben mindenki szerepelni fog, aki csak él és lélezkik ebben a városban. A meghívó-ka-t a Haggibbor-bálla már szétosztották, aki véletlenül nem kapott, az az 58-as te-lefonszámon jelentse be. Vidéki érdeklő-dők akik a rendezés hatalmas munkája közben sajnálatosan nem kaptak meg-hívót, a Rador távirati irodánál, Str. Gh. Bratianu 28. szám alatt reklamálhatnak. Aki egyszer életében volt Haggibbor-bálon, az most is siessen, ugyanis ritkán mulat jól az ember a mai világban.

Vidám sarok

— *Mondd kérlek tudsz te ango-lul...*
— *Valamit...*
— *Egy két szót?...*
— *Na, annyit nem!...*

Ez az eset annak idején történt mikor még divatos volt a francia nyelvvel tanulni. Egy előkelő társaságbeli ur megkérdezte a másikat.

— *Mondd kérlek, voltál tegnap este X. grófné soperján?*
— *Higen...*
— *Mért mondd, hogy higen?...*
— *Mert a há a szó elején nem hangzik...*

Egy skót atyafi meglátogatja londoni ismerősét. Az váltig unszolja, hogy üljenek autótaxiba.

— *Nem én! — maktacskodik a skót. — Tudod, há háttal ülök a kocsinak, rosszul érzem magam. Ha meg szembe ülök és a taximérőt látom magam előtt, még rosszabban érzem.*

— **KERJE AZ 1932-ES URODONAL ALMANACHOT** Öfelsége II. Károly király és Öfelsége Mihály, alba-juliai nagyherceg képeivel, melyek kromolitográfiai nagyszerű kiállításban az album fedőlappját díszítik. Az almanach január 1-én jelenik meg, gratis és portómentesen lesz olvasóinknak szétküldve, levelezőlapon következő címen rendelendő meg: DROGUERIA STANDARD, Bucuresti, Str. Zorilor 2.

— A legközelebbi világbékekongresszust Bécsben tartják meg. Bécsből jelentik: A XXIX. világbékekongresszust a jövő év szeptember 5-9 között az osztrák fővárosban fogják megtartani. A nemzetközi békehivatal igazgatótanácsa már értesítette is erről az osztrák fővárost.

— **VARSARIU ÖRNAGY ÉS TÁRSAINAK LEFOKOZÁSA.** A híres kémkedési ügyben súlyosan kompromittált Varsariu örnagy és társainak lefokozásáról, mely december 14-én Bukarestben történt, egy filmfelvételt is készítettek, mely felvétel igen érdekes és olyan drámai erejű eseményt örökít meg, mely ritkán fordul elő a hadsereg történelmében. A Corso mozgó színház szerezte meg e film előadási jogát és a rendes műsora keretében most mutatja be igen nagy érdeklődés mellett.

— **Eljegyzés.** Friedmann Sámuel Sibiu és Rubin Piroksa Uzhorod (Ungvár) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A dohánynagytözsdek kerületenkénti kiadására vonatkozó megbízási szerződés precíz magyar fordítása kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 24. Ára 100 lej, vidékre portóval 110 lej.

ANGOLKÖRT GYÓGYIT: JEMALT

— A magánalkalmazottak fizetésének és a tantémekek adójáról szóló törvény román és magyar szövege kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 24. Ára 30 lej, vidékre portóval 40 lej.

— **Ishiánál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz** reggel éhgyomorra véve előmozdítja a gyomor és a belek működését s könnyű székletet biztosít. Orvosi tapasztalatok dicsérik a Ferenc József víz azon kitűnő hatását, amelyet vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajknál is kifejt. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Megjelent a Másik Ut** harmadik száma. Erdélyi Kálmán és Salló Tamás szerkesztésében ma hagyta el a sajtót a Másik Ut című havi folyóirat harmadik száma. A már eddig is komoly sikert aratott folyóirat harmadik száma a két előbbi számnál is szenzációsabb tartalommal jelent meg. Főbb cikkei közül kiemeljük a következőket: Albert Lauterbach: A szociáldemokrácia problémái, Nádas Endre: A dialektika szerepe a munkásmozgalomban, B. Nikolajevszky: Marx levele Domela-Nieuwenhuis'hez, Berkovics Simon: A névtelen forradalmár. (Regényrészlet), Kassák Lajos: Kórusagatáció. Ezenkívül Zsadányi Simon, Kurt Laumann, Erdélyi Kálmán, Neményi Kálmán, Salló Tamás, Nádas József, Salamon László cikkei találjuk a legaktuálisabb külpolitikai, belpolitikai, tudományos, színházi, irodalmi és kulturális problémáiról. A Másik Ut megrendelhető a kiadó hivatal utján (Str. Florilor 3, Cluj), ahonnan mutatványszám is kérhető.

— **Eljegyzés.** Polgár Böske és Ordentlich Adolf (Cluj) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A szavazók többsége az alkoholtilalom ellen foglalt állást a finn népszavazáson.** Helsinkiből jelentik: 65 ezer választó az alkoholtilalom eltörlése, 13 ezer pedig a tilalom további fenntartása mellett nyilatkozott. A végleges döntés a finn parlamentet fogja megilletni, a népszavazásnak csak tájékoztató jellege volt.

Tüzifa, Szén, Kocsz
FISCHER-nél
Telefon 1300.

Boldog új évet kívánunk összes barátainknak!
Philips Radio.

— **Értesítés.** Tisztelettel közöljük a hirdető felekkel, hogy a városi tanács 28.286—931. számú határozatával Kolozsvár területén a plakátragasztás és hirdetői jog koncessziója kezelésünkbe ment át. Hirdetési irodánk a városház épületében van, ahol felvilágosítással szívesen szolgálunk. Tisztelettel Mátrai és Berkovits.

— **A kolozsvári zsidó Árvagondozó gyermekdelutánja.** Az erdélyi zsidó Árvagondozó kolozsvári csoportja 1932 január 3-án, vasárnap délután 3 órai kezdettel műsoros gyermekdelután rendez a katolikus gimnázium dísztermében. A gyermekdelután műsora a következő 1. Prologus és konferenszió: Neumann Judith. 2. Szavalat: Bergner Évi. 3. Tánc: Steiner Judith és Grünwald Agota. 4. Ha férfi volnék: Stróli Hanna. 5. Hegedűszó: Stein Gigi. 6. Mese: Weinberger Magda. 7. Tánc: Singer Teri, zongorán kíséri: Bernstein Jolán. 8. Bakfislálok: Sámson Évi. 9. Ének: Rosenthal Misi és Olga. 10. Miksi Maus táncsláger: Bergner Évi, zongorán kíséri: Varga Böske. 11. Bábszínház. 12. Täckettős: Fischer Vica és Sámson Évi. Ha gyermekének örömet akar szerezni, feltétlenül jöjjön el erre a hangulatos délutánra, ahol kedves körben fogják szórakoztatni kicsinyeiket. Gondoljanak arra, hogy a rendezvény bevétele sok szegény árván fog segíteni.

A legújabb divatu estélyi virágok legolcsóbb beszerzési forrása:

“HELICON”
művirág és iparművészeti szalón ORADEA, Str. Rimanoc 4. I. em. Visszonteladónak nagyobbáremedmény

— **Bombát küldtek a newyorki olasz főkonzul címére.** Newyorkból jelentik: A pennsylvaniai Enston postahivatalában csomagot adtak fel a newyorki olasz főkonzul címére. A csomag a kezelőknél óriási robajjal felrobbant. A bomba exploziója egy hivatalnokot megölt, kettőt megsebesített. A csomag feladója még nem került meg. Két newyorki olaszt elfogtak ugyan, de nem sikerült rájuk bizonyítani a bombaküldés tettségét.

— **Egy belga város rágalmozási póre a német Baedeker-könyvkiadó vállalat ellen.** Brüsszelből jelentik: A belgiumi Dinant városa rágalmozási pert indított a német Baedeker-könyvkiadó vállalat ellen, mert a városról a könyvben azt állítják, hogy a háboru elején a németek a város hatszáz francitieur-polgárát kivégezték, mert részt vettek a hadműveletekben.

Comunitatea aut. ort. izr. Bistrita. Szám: 222—831.

HIRDETMÉNY
A helybeli izr. hitközség keres egy vállalkozót, aki hitközségünket egész kőser-husszükségletét egy, esetleg több évi időtartamra ellássa. Ajánlatok legkésőbb 1932. január hó 15-ig a hitközségi irodában nyújtandók be, ahol a részletes feltételek is megtudhatók.

A hus szállítása okvetlen 1932. február hó 1-én kell kezdődjék. Bistrita, 1931. december hó 28-án. Israel Rachmuth hitk. elnök.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, jan. 1.
Bukarest. 13: Grammofón. 17: Zenekari hangv. 19: Szavalat. 19.30: Opera. Utána hírek.
Budapest. 9: Hírek. 10: Egyházi zene. 12.05: Pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. E hangv. szünetében Rádiókrónika. 2: Grammofónhangv. 3.30: Ifjúsági előadás. 4.15: Szalónzenei hangv. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5.30: Két történet. 6: Cigányzene. 7k Japáni pillanatképek. 7.30: Operettrészletek. 9: Pontos időjelzés. 9.15: Zongora és hegedűszonáta, majd cigányzene.
Bécs. 19.30: Strauss János hangv. — 19.25: Zenekari hangv.
Berlin. 18.30: Bach: Brandenburgi verseny. 20: Opera.
Langenberg. 20: Mozart: Varázsfuvola c. operája.
Stuttgart. 19: Vidám dalok. 19.30: Kamarazene. 22.50: Táncczene.
Varsó. 19.25: Grammofón. 20.15: Filharmónikus hangv.
Riga. 18: Csellóverseny.
Milánó. 21.20: Kamarazene.
Róma. 17: Szór. zene. 20.30: Grammofón. 21: Vegyes hangv.
Prága. 20: Filharmónikus hangv.
Pozsony. 22.20: Cigányzene.
Osló. 22.05: Hangv.
Toulouse. 18.45: Francia operettrészl.

Szombat, jan. 2.
Bukarest. 19.40: Grammofón. 20: Niculescu-Bassu baritonénekes hangv. 20.20: Rádiózenekar. 21.15: Rádiózenekar, utána hírek.
Budapest. 9.15: Zenekari hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Házikvartett. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 4: Gyermekek játszóóra. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Missziós zenetek. 5.30: Másfélórás könnyű zene. 7: Mit üzen a rádió? 8: Operetteladás. Közben pontos idő, hírek, az előadás után időjárás. — Majd cigányzene.
Bécs. 22.35: Jazz.
Berlin. 18.30: Népszerű dalok.
Breslau. 20: Táncczene.
Stuttgart. 20.15: Strauss: Cigánybáró c. operettje.
Varsó. 19.30: Grammofón. 20.15: Könyvnyű zene.
Poznan. 22.10: Chopin művek.
Milánó. 19.15: Szórakoztató zene. 19.45 Grammofón.
Pozsony. 19.20: Orgonahangv.
Róma. 21: Opera valamelyi színházból.
Osló. 20: Lehár: Mosolyog országa c. operettje.
Toulouse. 19.45: Operettrészl.
Vasárnap, jan. 3.
Budapest. 9: Hírek. Kozmetika. 11: Egyházi zene. Utána pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 2: Grammofónhangv. 3.45: A földművelésügyi minisztérium előadása. Utána pontos időjelzés, időjárás. 5: Hangv. 7.15: Sporteredmények. 7.30: Vigjáték. 10: Hangv. majd cigányzene.

Vissza a háboruba?

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

Az aranyos medve

Apám, foglalkozására nézve mázoló, magas termetű, vidám férfi volt, szláv pofacsontokkal, vörös bajusszal. Nagy zöld szemű egy tekintetű a világba, mint egy gyereké. Olyan temperamentumos volt, hogy anyám mindig kissé fékezni kényszerült.

Nőies valóságérzékkel próbálta meg a balga férfialmokat kiverni a fejéből. De sohasem sikerült neki apámat józan házias emberré átváltoztatni. Higány volt a bőre alatt.

A zsidók, mint egyének egymásközül ugyanolyan különbözök, mint a kínaiak, vagy az angol-szászok. Nincs fajtípus. Apám például sokkal jobban hasonlított bizonyos ir tipushoz, mint a boházatok sablonizált zsidójához.

A romániai Jasiból származott. A Duna mentén bebarangolta az egész Balkánt. Elt Konstáninápoly nyomornegyedében s közösen pár fiatal zsidóval csempészett dohánnyt Törökországból Romániába.

Gyakran mesélt az ifjú koráról, az óvilágról s mi gyerekek szívesen hallgattuk. Apám rendkívül jó mesélő volt. Ha nevelésben részesül, talán kitűnő író lett volna belőle. Irigyletem gyermekkoromban s irigyletem még ma is naiv, geniá-fis tehetsége miatt.

Eveken át kis testvéremet és engem csodálatosan fantasztikus meséivel altatott el. Meséi száma kimeríthetetlen volt, minden este újabb mesét adott elő a szoba sötétjén, a ház éjjeli érverésében.

Pár meséjétől nem tudtam megszabadulni, befolyásolta az egész gyermekkoromat. Evekkel később a legnagyobb csodálatosságra könyvből olvastam ezeket a meséket. Az Ezeregy éjszaka meséi voltak. Pontosan ugyanazok.

Apám azonban nem könyvből tanulta őket. A keleti vásárokon hivatásos mesélőktől a kajairól, avagy török vagy román parasztoktól hallotta.

Apám szenvedélyesen szerette a társaságot. Mint sok zsidó evéskor, lefekvéskor, nevetéskor, síráskor lehetőleg sok embert szeretett maga körül. Valahányszor egyedül volt, elkomorodott és bebeszélte magának, hogy beteg. Minden este a lakásunkban apám barátai mázolók, házalók, ruházati munkások és más zsidók gyűltek össze, akik az igéret országában keresték fáradságosan a kenyérüket.

Pókeretnek dominóztak pennyben s elke-seredetten veszekedtek. Néha teáztak és főzöfáltak. Néha elmentek egy vendéglőbe és boroztak.

Apám nagyon sok történetet adott elő. Némely története hetekig tartott. Minden este öt-hat órát. Senkinek tartotta szokatlannak, hogy apám száz és száz történetet tud. Ő olyan természetesen vette, mint a lélegzést. Ezek a zsidók Európa paraszt világából származtak, ahol a művészi hajlandóságot a szülői házzal együtt öröklik s az ilyesmi a mindennapi élet természetes tartozéka.

Különös kép. Apám a diványon heverészt, szívja a pipáját, a gáz takarékos-ságból egész kicsire van csavarva s egy tucat munkás az izzasztó kamrákból lélegzetvisszafogva hallgatja a sötétben. Kelet ezeréves meséit, amiket apám mesélt.

Csak a hangját hallottuk a sötét szobában. Ez a hang a cselekmény fázisaival változott. Most a konstaninápolyi hóhér gyűlölködő basszusának vadságával zengett. Aztán gyengéd lett mint valami lányé, vagy mint a szerelembeteg fiatal herceg hangja. Aztán egy vén boszorkány rikácsoló hangjához hasonlított, vagy egy részeg török óriáséhoz. Apámban megvoltak a jó színész tulajdonságai.

Testvérem és én sosem fáradtunk el ezekben a mesékben. A felnőtt nadrágszalókat és szobafestőket nem kevésbé faszínálta. Még realiztikus természetű édesanyám is leült s oda hallgatott. Szomszédok néztek be, ószszakálu nagyapók tubák szelencéikkel, fáradt kötényes mamókák, férfiak és asszonyok, akik ugyanolyan elfogódottan ültek, mint a gyerekek.

Minden történet után hosszú vitaközlés folyt. Gyerekes komolysággal vitaközltek a varázshelyek, a csodalámpák és a dzsinek fölött, mintha ez a mitológia ugyanolyan valóságos lett volna, mint az izzasztókemencék és a személtládák.

Apám is kellett hogy higgyen egynemelyik meséjében. Volt például egy története, a címe „aranyos medve”, amit még sűrűbben és művészibben adott elő, mint a többi.

Az emlékezés filmszalagján látom a jelenetet házunk tetején, ahol először hallottam ezt a történetet.

Némely vasárnap este felmáztunk a háztetőre. Sörrelteli kancsókat és szalmiskenyeret vittünk magunkkal s apám mesélt, mialatt mi ettünk és ittunk.

A hold és a csillagok világítottak a fekete égen, mely Newyorkra borult. Apám arca titokzatosan fénylett a csillagfényben. Szivarozott. Mögötte felhőkarcólok és kémények kusza kulisszája meredt.

Az igazi mester halk, biztos, hipnotizáló hangján beszélt. Ismerte a hatalmát és ha mesélt, valami különös méltóság

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora

Pénteken délután 5^{1/2} órákor: Mosoly ország. Sz. 108.
Pénteken este 9 órákor: Marica grófnő. Sz. 109.
Szombaton este 8^{1/4} órákor: Mosoly ország. Sorozatszám: 110.
Vasárnap d. u. 5^{1/2} órákor: Mosoly ország. Sorozatszám: 111.
Vasárnap este 8^{1/4} órákor: Mosoly ország. Sorozatszám: 112.

A cluji Román Opera műsora:

Péntek, január 1: Cigánybáró.
Vasárnap, jan. 3 (este): Cigánybáró.

áradt el rajta. Fent a tetőn, a hold és a csillagok asszisztenciája mellett, varázslata duplán hatott.

— Volt egyszer — kezdte nyugodtan és komolyan — egy vadász Brescuban. Brescu román falu, az én szülőfalum közelében, a Ved folyó partján. Egy hideg reggel elindult ez a vadász medvét lőni. A szél jaggatott s a vadásznak magas havon kellett átküzdönie magát, mely egész a csipőjéig ért. A fagy a rongyain keresztül úgy mart bele, mint valami kutya foga. Ez a vadász nagyon gyűlölte a hideget. A hideg a szegénységére emlékeztette. Apja paraszt volt, az anyja azonban török. Gyakran mondta a vadásznak, amikor az még gyermek volt:

— Fiam, ha egyszer nagy leszel, Törökországba kell menned. Ott délen meleg van, Decemberben nyílnak a rózsák és a madarak énekelnek. Ott senkisé meg-szény, mindenkinek van bőven. Igérd meg nekem, fiam, hogy oda menekülsz. Azt akarom, hogy boldog légy.

— A vadász megígérte. Állandóan arról álmodozott, hogy Törökországba megy. De megnősült és családot alapított és ezzel a kelepécebe került. Mert hogy vihete el a családját Törökországba? Nem volt pénze. Olyan szegény volt, hogy még egy darabka földje se volt.

— Ezért volt ezen a rettentő hideg reg-gelen oly dühös, amikor elindult medve-vadászatra. S miközben dohogva, fagyoskodva mendegélt — a délről álmodozott. Hirtelen az erdőben, közel a falujához egy óriási medve nyomait pillantotta meg. Követte a nyomokat a hóban, amíg egy barlanghoz ért. Felhuzta a fegyvere ravaszát és úgy lépett be a barlangba.

(Folytatjuk)

CORSO-MOZGO műsora

Péntek d. e. 11 órákor nagy matiné és szerencse malacok sorsolása.
Péntek 3, 5, 7, 9 órákor: A koldusdiák. Csodálatos, szép zenéjű, pazar rendezési filmpereget újonság, a legszebb éneketekkel. Főszereplők: Jarnila Novotna, Hans Bollmann, a berlini opera tagjai és Fritz Schultz, Truus Van A. Alten.
Szombat 3, 5, 7, 9 órákor: A koldusdiák.
Vasárnap d. e. 11 órákor: Vigjáték matiné. Olcsó helyárrakkal.
Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A koldusdiák.

Szinkör-Mozgó műsora

Péntek d. e. 11 órákor matiné: A császár szerelme.
Péntek d. u. csak egy előadás 3 órákor: A császár szerelme.
Szombat d. u. 3, 5 és 7 órákor: A riválisok, nagy hangos filmregény 9 felvonásban és hangos kísérő műsor. Hely-árak 3 órákor minden hely 10 lej, 5 és 7 órákor 10, 15 és 20 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné: A riválisok.

Vasárnap d. u. csak egy előadás 3 órákor: A riválisok.

SELECT-MOZGO műsora

Csütörtök: Viktoria és a huszárja szenzációs filmpereget, főszerepekben: Petrovics Szevetiszláv, Gretl Theimer és Verebes Ernő.
Péntek: Malec, mint Casanova, szenzációs vigjáték, főszerepekben Buster Keaton (Malec). Műsoron kívül hangos pótkép.
Szombat: Malec, mint Casanova.
Vasárnap: Malec, mint Casanova.
Hétfőn: Malec, mint Casanova.

URANIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök: Hóvihar a Kárpátok felett izgalmas dráma, csodálatos felvételekkel.
Péntek: Viktoria és a huszárja általános közkívánatra még marad néhány napig. Főszerepekben Gretl Theimer, Verebes Ernő, Petrovics Szevetiszláv.
Szombat: Viktoria és a huszárja.
Vasárnap: Viktoria és a huszárja.
Hétfőn: Viktoria és a huszárja.

ASTRA MOZGÓ műsora

Újévi ünnepi műsor: Asszony-e a hibás, Harry Liedtke és Nora Gregor. A legjobb német vigjáték.

APRÓ HIRDETÉSEK

DUMPING ÁRAK!

Siessen szükségletét beszerezni! 1931. december 31-ig.

Éddig még nem létezett olcsó árban szal- litok: Frissen olvasztott

ארטה כשר

Líbazsirt, hár és bőr, legprimább füstölt libahúst. Friedmann Sámuel Oradea. Cuza Voda 6.
Ne tévesse össze cégemet. Kérjen árajánlatot.

Jól bevezetett rádió, villamosági árt- üzlet eladó vagy társ 500.000 lej tőkér- kerestetik. Leveleket „Rádió jelégére” kiadóba.

ERTESITES

Elvállalom kézimunkáknak mentő-á- rú, régi keretek aranyozását és javítá- sát. Esténként állandó kiállítás. Somlyai aranyozó. Str. Iuliu Maniu.

Dióbél

ajánlok jöminőségű, frissen készített dió- belet. Kilogramja 32 lej. GUTTMANN SAMUEL Oradea, Str. Astra 2. Nagyobb vételnél árengedmény

Modern, masszív, finom kivitelű háló- berendezések: rózsagyökér, szilgyöké- virágköriza és floderkörizés olcsón eladó. Nagyszamos ucca 10.

Női és férfi fehérnemű varrását olcsó- árban vállalom. Hához is megyek. Pol- lák Lenke, Rudolf ut 7.

Vidéki ortodox zsidó intézmény kért- agilis, megbízható utazó pénzbeszedő. Személyi adatokat, eddigi működést és referenciákat tartalmazó ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Megbízható” je- ligére.

Urileány lakást ellátással kaphat. Str. Alexandri 10. földszint, dr. Hirschnél.

Értesitem a t. vevőimet, hogy szűs- műhelyemet Reg. Ferd. 70. szám alá he- lyezttem át. Mandelbeum József.

Gazdasági krízis? Segítség!

művelődjön: könyvet már 5 lejtől kezd- ve vehet a LEPAGE antikváriumban. Kvár. Kérjen ingyen jegyzéket.

Ötödik évtized óta németországi prakszissal ruhákat fest tisztít CZINK

A MOS

— Lehár Ferenc toja a kolozsvári

A világsiker nap este a kolozsvári színházban is megadalmas szépségtévedésből nevezsoly országát. az utolsó művét vitte tükélyre melyek már előt- ták számára a s

A „Mosoly or- csaknem olyan amilyen bő és lodikája. Hogy és nem minden szépségekhöz, az természetesen ellenkezőleg: ez az érett, ér- és librettó nélkü

Sokszor hallot- sőt megállapítá- Puccini. Ha ezt lehet kritika né- azt mindenesetre komolyabb zenei- kevés muzsikusi- melódia edességé- kítőre melegségé- séggel tudná ab- zálni, mint Lehár

Puccinival val- hangszerelésének mes, színes aláfe- tisztasága is iga- maga Lehár sem- tőinak megválasz- tete is Puccini- r- ető vissza. (Mac- t leánya).

Csak hogy mig- zelmességét ol- ntum színei z- zelmessége telj- Schubert és Stra- iókton nevelt.

A „Mosoly orsz- a nemes humorna- nek megragadó- művész szól hozz- maga is mosolyog- ből mosolyog. Ez- itte világsikerre- nei alkotás, ma- a melódiával a- ne évvüljön és- m silánysága, a- lensége felett v- et a hajdan ki- yáltalán nem si-

A kolozsvári el- st megérdemel. magánzereplők- kes volt A rend- ászló Andort ille- l viszont ő sem- szűtmök és sta- ndelkezésére.

ak melegséggel, alitással énekel- istingvált volt. Zöldhelyi Anna- sokat csillogtatott- teljes, zeneileg po- operaénekesszőnek- interpretációja.

Major Kató me- temperamentuma, egész lényének be- egyik fénypontja v- Felhő Ervin, aki- Nagyon előnyös v- házra, ha tehetség- Stoll Béla vaskos- honorálta a közön- lők szintén hozzáj- keréhez.

Külön dicséret- karnagyot, aki a b- ját teljes oadáss- gel végezte.

A „Mosoly orsz- nyitotta, hogy a s- váron is értékes m- gárda. Enélkül m- színházi kultúra, s- sőt legfőképpen a-

Románia összes vá- vezérképvislettel- vállalná feltétlenül- jutalékos alapon. C- lat megkeresését- kiadó

A Mosoly országa

— Lehár Ferenc vígoperájának bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban —

A világsiker hosszú útján végre tegnap este a kolozsvári Magyar Színház színpadára is megérkezett Lehár Ferenc diadalmas szépségű vígoperája, (amelyet névedésből neveznek operettnek) a „Mosoly országa”. A bécsi muzsikusként ebben az utolsó művében kétségkívül először vitte tökélyre mindazokat a kvalitásokat, melyek már előző műveiben is biztosították számára a sikert.

A „Mosoly országa” zenei felépítése csaknem olyan harmónikus, precíz, mint amilyen bő és érzésekben gazdag a melodikája. Hogy a szöveg nem mindenben és nem mindenütt alkalmazkodik a zenei szépségekhez, a zene belső tartalmához, az természetesen nem Lehár hibája. Sőt ellenkezőleg: éppen ez bizonyítja, hogy az az érett, értelemes muzsika szöveg és librettó nélkül is megállja a helyét.

Sokszor hallottuk már azt a kissé túlzott megállapítást, hogy Lehár az osztrák Puccini. Ha ezt a megállapítást nem is lehet kritika nélkül magunkévá tenni, azt mindenesetre elismerhetjük, hogy a komolyabb zenei műfajban Puccini óta kevés muzsikus van felszínen, aki a melódia édességét, az érzések spontán kitörő melegségét olyan nagy felkészültséggel tudná abszolút értékű kompenzálni, mint Lehár.

Puccinival való rokonságát egyébként hangszerelésének finom fogásai, szellemes, színes aláfestései, az énekpartitúra tisztasága is igazolják. És bizonyos magáé Lehár sem tagadná, hogy a librettóinak megválasztása, egzotikum-szeretete is Puccini-reminiscenciákra vezet vissza. (Madame Butterfly, A Nyutó leánya).

Csak hogy míg Puccini zenéjének édes zelmességét olaszos hűv és temperamentum színezi át-meg át, addig Lehár zelmessége teljességgel osztrák, bécsi, Schubert- és Strauss-élményeken és tradíciókon nevelt.

A „Mosoly országa” a bécsi kedélynek, a nemes humornak, a derűnek és epedésnek megragadó zenei foglalat. Érett művész szól hozzánk benne és általa, aki maga is mosolyog, lelkéből, teljes szívvel mosolyog. Ez a művészi közvetlenség itte világsikerre ezt a szép, harmónikus nevet alkotást, mely a maga feledhetetlen melódiáival arra termett, hogy soha ne évüljön és a divatos operettirodalmának silánysága, korlátoltsága és értéklenysége felett vissza szerezze a becsületet a hajdan klasszikus szépségekben általában nem sivar, könnyed zenének.

A kolozsvári előadás minden elismert megérdemel. Ugy a rendezés, mint magán szereplők munkája nívós és érkes volt. A rendezés izléses munkájáért ízlő Andort illeti meg a dícséret. Aról viszont ő sem tehet, hogy megfelelő sztümök és statiszták nem állottak rendelkezésére. A nagy áriát precízen, k melegséggel, tisztán és nagy muzsilitással énekelte és játéka is finom, iztíngvált volt.

Zöldhelyi Anna éneke meglepő kvalitásokat csillogtatott. Tiszta csengésű, erőteljes, zeneileg pontos volt. Akármelyik operanékesnőnek becsületére vált volna interpretációja.

Major Kató megható bája, kedvessége, temperamentuma, nemes humorérzéke, egész lényének behizelgő varázsa az este egyik fénypontja volt. Sok tapsot aratott Felhő Ervin, aki igen jó táncoskomikus. Nagyon előnyös volna a kolozsvári színházra, ha tehetségét itt érvényesíthetné. Stoll Béla vaskos humorát sok tapsal honorálta a közönség. Az epizód szereplők szintén hozzájárultak az előadás sikeréhez.

Külön dícséret illeti Schreiber Alajos karnagyot, aki a betanítás nehéz munkáját teljes odaadással, nagy rátermettséggel végezte.

A „Mosoly országának” sikere behozta, hogy a siker titka még Kolozsváron is értékes mű és értékes előadás. Enélkül nincs közönség, nincs színházi kultúra, még a világválságban, sőt legfőképpen a világválságban nincs. (s. l.)

Románia összes városait látogató saját vezérképviselettel rendelkező kereskedő vállalat feltétlenül currens cikk eladását jutalékos alapon. Gyár, vagy nagyvállalat megkeresését „Provizio” jellegű a kiadóba kéri.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan történik 1932-ben az egyenesadók kivetése

Külön bizottságok állapítják meg a patenta fixat

Cluj-Kolozsvár, december 31. (Az Uj Kelet tudósítójától). A hivatalos lap mai számában megjelentek az egyenes adók kivetésére vonatkozó miniszteri rendelet, amely a következő utasításokat tartalmazza:

Az egyenes adókról szóló törvény egyes paragrafusainak módosításáról szóló (most megszavazott) törvény rendelkezései értelmében azok a kis-kereskedők, és kisiparosok, akikre eddig átlag százötvenezer lejes évi jövedelem után vetették ki az adót, a jövőben fix adóval lesznek megadóztatva, mely három évi időtartamra szól.

Az első időtartamra való megadóztatás 1932-ben történik. Az adókivetést egy megegyező bizottság végzi, melynek elnöke a törvénytörvényi elnök által kijelölt bír, az ipari és kereskedelmi kamara egy delegátusa és a pénzügyigazgató.

A bizottság székhelye a pénzügyigazgatóságnál lesz.

Miután az adófizetők osztályozása megelőzi az adókivetési munkálatokat, az adóhivatalok azonnal kötelesek a pénzügyigazgatóságokhoz juttatni az összes kereskedők, iparosok és kisiparosok dosszéit, a részvénytársaságok kivételével, 1929, 1930 és 1931 évre, hogy a bizottság megkezdhesse az összeírás munkálatokat. A dosszékhez mellékelni kell az összes iratokat és a fiskus jegyzőkönyveit, minden adóalany helyzetét illetően, hogy a bizottság az osztályozást az adóalany reális helyzetének tökéletes ismeretében végezhesse. Minden nyomozás, amelyet ebben az irányban meg kell indítani, rövid idő alatt kell lebonnyolítani olyképpen, hogy 1932 január 15-ig az összes szükséges adatok kéznél legyenek a minél tökéletesebb munka szempontjából.

A pénzügyigazgatóságok ugyaneben az időben az illetékes ipari és kereskedelmi kamarától kérik fogják a kereskedők, iparosok és kisiparosok tablóját, amelyeket 1932, január 10-ig kell beszerezni. A tablónak tartalmaznia kell mindazon kereskedőket és kisiparosokat, akik a kamara regiszterében szerepelnek. Ezt a tablót összehasonlítják a pénzügyigazgatóság ki-

mutatásával, hogy ezzel elkerülhető legyen, hogy bárki is kimaradjon az osztályozásból.

A megyei bizottság összehívását a miniszter későbbi időpontban fogja meghatározni, míg a munkálatokhoz szükséges utasításokat kellő időben kézbesíteni fogja. Az egyenes adók tíz százalékos emeléséről szóló 1929. július 20-án életbe lépett törvény 1932-re már nem érvényes, így az erre az évre kivetendő egyenes adókat a tíz százalékos emelés nélkül az egyenes adókról szóló törvény rendelkezései értelmében hajtják be.

A tisztviselői jövedelmek adója 4 százalék lesz a 4000 lejig terjedő havi fizetéseknél és 8 százalék a jövedelmek ama részére, amely a 4000 lejen felül van. Ez a kvóta az 1932 január 1-től fennálló jövedelmekre alkalmazandó.

Az 1932. január elsejéig követelhető ingatlan jövedelmekből 1932-ben inkasszált jövedelmekre az adók a jelenleg érvényben levő kvótták figyelembevételével kalkulálандók, tehát az 1929. január elsején, mint az 1929 július 20-án életbe lépett törvények előírásainak megfelelően ugy az előző, mint az utóbbi törvényben előirt tíz százalékos emeléssel.

Az 1932 január elsejétől követelhető ingatlanjövödelmek adója csak az 1929 január elsejéig érvénybe lépett, a törvény által előirt tíz százalékos emeléssel kalkulálандók, miután ennek az adóemelésnek állandó jellege van és nem ideiglenes következképpen az adófizetési kvóta, amellyel az 1932 január 1-től követelhető ingatlanjövödelmek adóztatva lesznek, a törvény által előirt kategóriák szerint a következőképpen:

- 16.50 százalék (19.50 százalék a pótdó betudásával.)
- 13.20 (16.20 a pótdó betudásával).
- 11 százalék.
- 8.80 százalék.
- 5.50 százalék.

a jövedelem természete szerint, amelyet megadóztatnak.

A többi egyenes adóra vonatkozólag a miniszterium újabb instrukciókat fog szétküldeni.

A Kereskedő Tanács (Sfatul Negustoresc) fűszerszakosztálya január hó 3-án vasárnap délelőtt 10 órakor, az egyesület Főter 22 sz. a. helyiségében igen fontos értekezletet tart a cukor-ügyben és ez uton kéri az érdekeltekt fűszer- és vegyeskereskedőket, hogy azon pontosan részt venni sziveskedjenek.

Az osztrák kormány nem foglalkozik a moratórium gondolatával. Bécsből jelentik: Cáfólják azokat a külföldön terjesztett híreket, melyek szerint az osztrák kormány moratórium elrendelésének gondolatával foglalkoznék, továbbá, hogy a bankjegyeket le akarná bélyegeztetni.

Újabb bankbukás Olaszországban. Rómából jelentik: A Banca di Milano 30 millió lira passzívával fizetéseképtelenséget jelentett. A pénztárat betétesei jobbra kistökékek.

A francia jegybank 150 frankos osztalékat ad részvényeseinek. Párizsból jelentik: A francia jegybank 150 frankos osztalékat ad részvényeseinek 1931 második félévére. Az első félévi osztalék 235, az 1930 évi második félévi pedig 286 frank volt.

A szovjet költségvetése a jövő évre. Londonból jelentik: A szovjet iparfejlesztésre a jövő évre 10.700 millió rubelt, a mezőgazdaság fejlesztésére 4360, kulturális és tudományos célokra 9200, közlekedésügy fejlesztésére 3330, lakásépítésekre 2892 millió rubelt fognak fordítani.

Négy új vámrendelet lép életbe Lengyelországban. Varsóból jelentik: Négy új vámrendelet lép életbe. Céljuk a belöldi termelés védelme és a lengyel külkereskedelmi mérleg aktivitásának biztosítása. Az új rendelkezések nem vonatkoznak azon árukra, amelyek január elsejéig adtak fel külföldi állomásokon közvetlen Lengyelországba szóló rendelkezéssel.

Befejeződött az angol gypjuaukcio. Londonból jelentik: A gypjuaukcio befejeződött. Az árak a tengerentuli termékek nagy tételekben piacra dobott termékei ellenére tartottak. A gypjuafonapiacra is szilárd a tendencia. Az angol gypjuafonadók és fésűfonók 3-4 hónapra rendelkezéssel bőven el vannak látva.

Az erdélyi könyvpiac szenzációja

Szilágyi András
új kölete

Az idő katonái

A falusi szegények életének és sorsának mesteri rajza

Ára 90 lej

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya útján.

A BÁLI

idényre nagy SELYEM

vásárt rendez

SZABÓ

Jenő
divat nagyáruháza
CLUJ

1 mtr. CREPDECHIN báli színekben Lei

125

1 mtr. CREPDECHIN, finom, báli színekben Lei

145

1 mtr. CREPDECHIN egész finom Lei

175

1 mtr. GEORGETTE, finom báli színekben Lei

235

1 mtr. MUSZLIN, báli színekben Lei

250

Báli csipkék, velour, siffonok, transparentek nagy választékban

1 FIGYELEM! mtr. Taift-selyem L. 390

Kérem kirakataim megtekintését

ZINK

da Baron L. Pop (Telefon: 9-77. Elővonta 110, negyed 600, egészévre 12 havonta 1, negyed egészévre 10 dollár értékű valuta. Hír szerint. Az „UJ KE” bányási zsidóság Cikkeink utánnorás megjéleséve

UJ KELET Legújabb hírek

Románia jogilag elismeri a szovjetet, Oroszország pedig kötelezi magát, hogy nem fejt ki kommunista propagandát Romániában

Az orosz-román tárgyalások rövid ideig fognak tartani, mert a paktum szövege kétszen van? Oroszország előreláthatólag összes szomszédaival hasonló szellemű megegyezést fog kötni

Az összes politikai pártok Románia integritásának a garantálását kívánják a paktum ellenében

Bucuresti-Bukarest, december 31. Az „Adeverul” nagyon bizakodóan ír a román-orosz meg nem támadási szerződés megkötésének eshetőségeiről. Ennek a szerződésnek a gondolata már a kisanant megalakulásának idejében meg volt, de megvalósítására csak most kerülhet sor. A tárgyalások előreláthatólag rövid ideig fognak tartani, mert hiszen a paktum szövege már készen van Varsóban és csupán a részletkérdések tisztázása van hátra. Az eddigi tervezet szerint

Románia jogilag elismerné Oroszországot és meg fogják állapítani azokat a módokat, amelyek mellett újból felvehető lesz a diplomáciai és gazdasági érintkezés.

Oroszország viszont kötelezi magát, hogy Romániában tartózkodik minden kommunista propagandától. Hasonló a helyzet Törökország és Szovjetország között, ahol például a törökök az orosz kommunista agitátorokat halálra ítélték, anélkül, hogy ez ellen az oroszok tiltakozhattak volna. A román külügyminiszterium nyilatkozata is bizonyítja, hogy a paktum utjából minden akadály elhárult. Az Adeverul közli a külföldi sajtó véleményét is. A külföldi lapok szélesen kommentálják a készülő diplomáciai eseményeket.

A német sajtó általában ellenzi a paktumokat a maga lengyel érdekei miatt. A francia lapok megoszlanak. A jobboldaliak ellene vannak a szerződésnek, a baloldaliak viszont azok politikai és gazdasági előnyeit hangoztatják. Az angol sajtó hangja általában nem valami barátságos.

A Cuvantul úgy tudja, hogy a tárgyalások ezuttal Románia és Oroszország között nem lengyel közvetítéssel, hanem közvetlenül fognak folyni. Jelenleg a tárgyalások helyéről vitatkoznak. Riga, vagy Varsó van előtérben, de a „Viitorul” szerint

a kormány attól sem idegenkedik, hogy esetleg Moszkvában tárgyaljanak.

A tényleges tárgyalások csak Ghicának Varsóból való visszatérése után fognak megindulni, mert a külügyminiszter feltétlenül tájékozódni és tájékoztatni akar Lengyelországban.

Felvetődött a tárgyalások megkönyvítésére az a terv is, hogy

a szovjet az összes szomszédos államokkal azonos szövegű szerződést kössön.

Bár, a román delegátusok közvetlen érintkezésbe fognak lépni a szovjet megbízottakkal, a diplomáciai érintkezést még sem fogják felvenni, mert az oroszok nem akarják véglegesen elismerni Besszarabia Romániához való csatlakozását.

A „Dimineata” optimista a tárgyalások sikerével szemben. Szerinte

az összes szomszédokkal való azonos szövegű paktum megkötése biztosítva van.

A szöveg ugyanaz lesz, mint amely a francia-orosz szerződés alapjául szolgál. Román hivatalos körök és a diplomáciai testület tagjai szerint a szerződés létre fog jönni, mert arra mindkét államnak szüksége van.

A „Lupta” az orosz-román szerződéssel kapcsolatban foglalkozik a kormány és a politikai pártok magatartásával. A kormány álláspontját a Neamul Romanesc tegnapi számában jutatta kifejezésre, mint azt mi is közöltük. A politikai pártok is élénk érdeklődéssel várják a varsói tárgyalásokat.

A liberális párt magatartását a Viitorul körvonalozza, mely hangsúlyozza, hogy a moszkvai kormányoknak el kell ismernie Románia határainak sérthetlenségét.

Ha ezt elismeri, egy a kötéendő szerződésnek nem lehet semmi akadálya. Ami a nemzeti parasztpártot illeti, a lap rámutat arra, hogy ez a párt kötötte, illetőleg írta alá annak idején a moszkvai jegyzőkönyvet, amely az első lényeges lépés volt a két ország kapcsolatának szabályozására és a párt álláspontját a jegyzőkönyv ratifikálási vitájában Mironescu, akkori külügyminiszter fejtette ki a kamara 1929-ben tartott ülésén. A nemzeti parasztpárt szintén a területi integritás elvét kívánja a szerződésben lefektetni.

Vilmos excsászár beutazási engedélyt kért Németországba,

de a német kormány kitérő választ adott

London, december 31. Az a hír terjedt el, hogy Vilmos német excsászár Doornból kérészt intézett a német birodalmi kormányhoz német területre lépésének engedélyezése iránt. Az excsászár nővére, Zsófia volt görög királyné látogatására Majnafrankfurtba öhajtana utazni s ezért kért beutazási engedélyt. Londonban úgy tudják, hogy a német birodalmi kormány kitérő választ adott az excsászárnak, közölve, hogy előterjesztését megfontolás tárgyává fogják tenni. Berlinben nem tudnak arról, hogy az excsászár kifejezte volna öhajtás iránt, hogy német területre kívánna lépni.

Spanyolország két tartományában általános földmunkássztrájk tört ki

A kormány 15 kormányzót felmentett állásából, mert nem mutattak kellő erélyt a zavargókkal szemben

London, december 31. Madridi jelentés szerint Almeria és Guenca tartományokban általános földmunkássztrájk tört ki. A városok és falvak fontosabb stratégiai pontjait erős karhatalom szállotta meg. Több helyről uccai harcokat jelentenek. A kormány szigorú intézkedéseket készült foganatosítani a kommunista zavargók ellen.

Egyidejű jelentés arról számol be, hogy a spanyol kormány 15 tartományi kormányzót, akik a kommunista zavargásokkal és sztrájkokkal szemben nem mutattak kellő erélyt, felmentett állásából. Több városban, köztük Saragossában, Badajozban és Almeriában a megújuló véres zavargások miatt elrendelték az ostromállapotot. A belügyminiszter utasította a karhatalom parancsnokait a rendbontók elleni kiméletlen fegyverhasználatra, ha felszólítás ellenére nem hagyják abba akciójukat.

Ma proklamálják a Kinától független, japán protektorátus alatt álló Mandzsuriát?

A japánok Mandzsuriában ellenállás nélkül haladnak előre

London, december 31. Mandzsuriában a helyzet a teljes felfordulás képét mutatja. Ma már nyilvánvaló, hogy a Népszövetség minden intervenciója fiktív értékű és Mandzsuriában kizárólag Japán brutális katonai érdekei érvényesülnek. Kína minden tiltakozása meddő. A japánok Mandzsuriában ellenállás nélkül haladnak előre. Néhány napon belül el fogják érni a

kinai Nagyfalat. Japán hadihajók már felvonultak San-Hai-Kvan kikötő előtt, hogy ellenőrizzék a kínaiak csapatmozdulatait.

Ezzel kapcsolatban az a nagyon valószínűnek látszó hír látott, kinai forrásból napvilágot, hogy a japánok ma, január elsején proklamáltatják a japán protektorátus alatt álló és Kinától független Mandzsuriát. A japánok

Corso Mozgósínház

Újvívi különleges műsor a legremekőbb filmoperett a

A koldusdiák

Főszereplők:

Jarmila Novotna,
Hans Bollmann

a berlini opera társulatja és

Fritz Schulz,
Truus van Aalten.

Műsor előtt: I. Varsariu örnagy és társainak lefokozásáról készített drámai erejű filmfelvétel. II. Miki-Maus. Monopol: Erofilm. Leszállított helyárak.

most már leleplezhetetlen imperialista szándékai természetesen a kínai kormányt sem hagyják tétlenül. Az egységes kormány tegnap egész nap mandzsuri helyzetéről tanácskozott behatóan megvitatta a kín-csai helyzetet adódott teendőket, melyek viszünelig a nyílt hadizenet proklamását fogják maguk után vonni.

Az események illetén alakulása ben természetesen pusztára fiktív fékű az a Párisból származó értelmiség, mely szerint a Mandzsuriában dandó népszövetségi delegációnak borkol lesz a vezetője, mégpedig francia hadsereg egyik kimagasló személyisége.

A londoni City kedvezőtlen ítéli meg a jóvátételi konferenciák kilátásait

London, december 31. A Foreign Office jóvátételben érdekelt országok állami kormányainál akkreditált diplomáciai viselői utján felkérészt intézett a mánykhoz aziránt, tegyenek előterést a svájci kormánytól a jóvátételi konferenciának január 20-án Lausanne összehívása engedélyezése iránt. A halmakon kívül megkapták az angol felkérészt a kisanant államai, továbbá Portugália és Görögország.

A közeledő jóvátételi konferencia kapcsolatban a Financial Times cikke mutat, hogy a City nem látja kedvezőnek a jóvátételi konferencia kilátás Pénzemberek véleménye az, hogy a moztórium maga nem fogja visszaállítani bizalmat és nem hoz magával gazdasági jólétet. Az ideiglenes megoldás rosszabbítani fogja a helyzetet.

Ennek ellenére az angol és a francia szakértők a napokban újra megkezdött tárgyalásaikat Párisban a jóvátételi kérdéssről.

Politikai és diplomáciai körökben lehetségesnek tartják, hogy e tárgyalások lezárása után Macdonald és Laval találkozására a Lausanneban tartandó konferencián kezdeti időpontja előtt létrejön.

Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint Németország hitelező hatalmai lépéseket fognak tenni az Egyesült Államok kormányánál aziránt, hogy meggyőzzék, hogy az a támogatás, amelyet az európai gazdasági élet talpraállítására meg fognak kísérelni, szükségessé teszi hadiadósságaik leszállítását.

— Ghica külügyminiszter Varsóból való hazatérése után lemond? Bucuresti-Bukarest. Egyes értesülések szerint Ghica külügyminiszter Varsóból való visszatérése után lemondana tárcájáról és visszatérne Rómába, a román követés élére. Ezzel szemben ismét más sajtóértesülések úgy tudják, hogy a leszerelési konferencián Ghica lesz a román delegáció vezetője még mindig aktív külügyminiszteri minőségben.

Ludendorff a k

Ludendorff, a vén német átszik végképpen elvele. Beleírult abba, hogy szabadkőműves, Nemzetvédők és a kommunista rendű és rangú zsidópápa is.

Sőt Vilmos császár Csak ketten vannak mentesek a szabadkőművokan, a germán és az ő földi perfétaja.

Nos ez a megrokka mint kampóskeresztes lőben jóvendőmondás

Nemely államférfialvire, hogy a leszerelés Ludendorff viszont detét hirdeti meg.

ogy miért. dolog egész egész Ludendorff azt állít

uruk a szabadkőmű A szabadkőműves

A kabbala fontos 10. És azok a szá

számjegyből tevő nagy francia forra

meg. 1+7+8+9=

világháboru 19

9+1+4=15. Az 19

15. emmi kétség tel

2-ben fog kitörni.

st Ludendorff még

us 1. ne tudná?

Iszen ő a kampós

ga legnagyobb

bukaresti ujsági

ötlete támadt, hog

an politikuskokat: k

nyelük volt a legi

ikai karrierjüknek.

indiszkrét kérdés

kitérően, vagy sz

ak. Nem is csoda,

távolról sem becs

ra, mint a saját

ma az, hogy a poli

a legnagyobb hibát,

ázott.

Egyedül Jorga, a hön

ők volt kivétel.

S ő is csak részben m

Jorga elismerte, hog

ap csinál valami bakl

Ezt mi el is hisszük

is áll módunkban min

kenységét összes nagy

lenőrizni, hét hónapi k

talataiból következtün

gának itt igazza volt.

Valahol azonban nem

gával. Ott, ahol azt mon

nyagabb baklövését csak

követni.

Mi azt hisszük ezzel

Jorga már el is követte

kor, mikor elvállalta

seget.

Hogy miért?

Mert egészen addig Jo

merre az ország, mint

nelemtudó, a felülmul

ort.

Azóta pedig tudjuk

ezekkel szemben rossz

Tartam és tartal

Finnországban az iste

koholtfalom felüggesz

latkozott meg. Ami azt

nép inni akar. Inni és fe

De jelenti azt is, hogy